

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele:

BIBLIOTECA de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Nax. Angenfeld & Emeric Lesner,
Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII. Erzsébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifa și învalia. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 48).

GAZETA iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 24 or., pe șase luni 12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Duminică 1/2 s. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumer la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare, Târcuțului Nr. 30, etajul I.
Pe un an 20 or., pe șase luni 10 or., pe trei luni 5 or.
Cu anul în casă: Pe un an 24 or., pe 6 luni 12 or., pe trei luni 6 or. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 264. — Anul LXV.

Brașov, Duminică 1 (14) Decembrie.

1902.

O serbare înălțătoare.

A fost într'adevăr mare și înălțătoare festivitatea aniversării victoriei de la Plevna în Bucuresci. Nu prin aceea că s'ar fi făcut mareșomot, ci prin aceea, că s'au săvârșit, pentru amintirea și cinstirea glorioșelor fapte mărețe, fapte într'adevăr vrednice de înregistrat, și cari pot servi numai spre lauda și mărirea națiunii române.

Mai întâiu este iubirea și devotamentul nestrămutat, căror li-a dat expresiune corpul oficerilor români printr'un dar oferit marelui Căpitan, care i-a condus în luptele glorioșe de acum 25 de ani.

Drept răspuns la această iubire și la acest devotament vine clementa Regelui, care cu acest privilegiu și-a dovedit bunătatea inimii prin amnestierea și grațierea tuturor acelor, cari au desertat ori s'au dosit de la serviciul militar.

Legătura nestărsă, ce există între Regele Carol, Marele Căpitan dela Grivița și Plevna, și între tovarășii săi de luptă, a fost întărită prin toastul însuflețit, ce l'a ținut Majestatea Sa cu ocaziunea prânzului dat la palat tuturor generalilor, colonelilor și locotenenților-coloneli, cari sunt în viață și au luat parte la războiul independenței. Eată cuvintele ce le-a rostit M. S. Regele înainte de încheierea mesei:

„Cu viață mulțumire am întrunit împrejurul Meu pe vechii Mei tovarăși de luptă, ca să serbăm împreună a 25-a aniversare a luării Plevnei.

„Nam putut da o sfințire mai înălțătoare glorioșei aniversări a războiului de cât ducându-Me Insumi pe câmpul de bătălie, spre a depune, ca semn de vecinică recunoștință, cumine pe mormintele acelor, cari au căzut în lupte.

„Adânc mișcat am stat în fața osămintelor bravilor noștri oșteni, cari odihnesc acum departe de vetrele lor, în pământ străin; încă Mi-s'a pătruns inima, când Metropolitul din Vrața, în frumoasa sa cuvântare, a exclamat arătând spre câmpul de luptă: „Sculați-vă din mormin-

tele voștre, Regele vostru a venit să vă mulțumescă pentru vitejia voastră“.

„Da! Am mers la Grivița spre a Mă închina, cu dragoste și venerație, înaintea acelor vrednici fii ai țării, cari și-au jertfit viața pentru neaterizarea României.

„Un sfert de veac a trecut de atunci și faptele războinice sunt încă vii în mintea noastră; însă mai vie trebuie să rămână în sufletul nostru amintirea eroilor, cari au scris cu sângele lor cea mai frumoasă pagină a istoriei noastre naționale.

„Serbând astăzi cu recunoștință a douăzeci și cincea aniversare a intrării triumfale a armatelor aliate ruso-române la Plevna, gândesc la toți acei, cari, sub ordinele Mele, au condus trupele la izbândă.

„In amintirea acelor cari nu mai sunt și urând viața lungă celor cari trăiesc — ridic paharul Meu.“

Cea mai frumoasă ilustrație a primit-o aniversarea de Joi prin manifestarea recunoștinței reprezentanței naționale față cu armata română, care a săngerat în șanțurile Plevnei pentru gloria și neaterizarea țării sale.

Insu și președintele camerei, d-l Ferechide, s'a ridicat în ședința de Joi a camerei pentru-ca, cu cuvinte elocente și pline de patriotism, să propună a se ridica un monument în capitala României, care să aducă aminte tuturor eroismul armatei române pe câmpiile Bulgariei, eroismul și gloria strălucită a marelui ei Căpitan.

In unanimitate și cu însuflețire a primit camera proiectul de lege, prin care se votază cincî sute de mii de lei din escedentul bugetar pentru ridicarea unui monument în capitală spre vecinică amintire a războiului Independenței și în onoarea armatei.

S'a aprobat urgența și imediat camera s'a constituit în secțiuni unite, alegând ca delegați pe președinții secțiunilor. Delegații și-au ales pe raportor așa că încă în aceeași zi raportul a fost depus pe biuroul camerei.

O aniversare în adevăr demnă

de glorioșele fapte săvârșite pe câmpul de război înainte c'un pătrar de veac. Ea va servi viitorilor generațiunii pentru toate timpurile ca în ceptar pe drumul pe care trebuie să stăruie pentru întărirea și înflorirea țării și a națiunii române.

+ Dr. Ioan Rațiu.

Duminică în 7 Decembrie n. la orele 2 d. m. s'a săvârșit înmormântarea lui Ioan Rațiu, despre a cărui trecere din viață am vorbit deja în ultimul număr de Duminică.

Jalnica ceremonie a fost celebrată de către însuși metropolitul din Blăși Dr. Victor Mihalyi, asistat fiind de canonicul Dr. Is. Marcu, protopopul din Cluș Dr. Elie Dăianu, adm. protop. Din Sibiu N. Toganu, preoții Arsenie Bunea și Aurel C. Domșa, precum și de diaconii Iuliu Brut Micu și Iacob Popa.

I. P. S. Sa metropolitul Ioan Meșianu, însoțit de Il. Sa Dr. Ilarion Pușcariu, arhimandrit și vicariu, Dr. M. Cristea, M. Voileanu și alți fruntași bisericesci a asistat de la început până la sfârșit la ceremonia funebră.

Frumoșe și numeroșe cununii au fost depuse pe cosciugul răposatului president al partidului național român. Amintim aici pe lângă ale familiei: cununile din partea Românilor din Brașov, din munții apuseni, Lugoșii, de la Tinerimea română universitară din Clușii, Tinerimea română din Sibiu, și Brașov, de la comitetul partidului național, de la damele române din Abrud, de la cluburile române: din comitatele Cojoanei, Sibiu, Arad, de la inteligența română din Turda, dela „Arieșana“, Eforia școlii române din Turda.

Intre cununile particulare înregistrăm pe a d-lui Take Ionescu, o cunună uriașă din lauri, stejari și palmieri cu tricolor; dela Zoe și Virgil Arion, familia Hărșan dela Dr. A. Frâncu, Dr. O. Rusu, Casiu și Iuliu Maniu etc. Parte mare din amintitele cununii erau împodobite cu pantlicii tricolore române.

Din multe orașe și ținuturi mai departe Români erau reprezentați prin delegațiuni: în afară de membrii comitetului central veniți de departe în frunte cu d-l Pop de Băsesci, notăm pe reprezentanții Eforiei școlare din Turda, a băncii Arieșana, a tinerimei române din Clușii, (prin universitarii I. Meruțiu, M. Dobreanu și Lucian Balint), a meseriașilor din Blăși, a Bistrițenilor (prin Dr. G. Tripon), apoi reprezentanții din Deva: Francisc Hossu Longin, din Brașov: Dr. A. Mureșianu și N. P. Petrescu, din Munții apuseni Dr. L. Pop, din Orăștie Dr. A. Vlad, din Alba-Iulia și din mai multe alte comune.

Prohodul s'a făcut în biserica greco-cat. din Sibiu, unde s'au rostit mai multe cuvântări. Cel dintâiu care a luat cuvântul a fost canonicul Dr. Augustin Bunea, care cu cuvinte oratorice espune urgia, ce s'a descărcat asupra lui Ioan Rațiu în anii din urmă și ranele, ce i-le-au înfipt cei din nămul său, până ce stejarul maistos, a început a se clătina și și bună n'a mai avut. Apoi trece la aprecierea activității publice a repausatului, care începând din anul 1848 și până astăzi a fost între cei dintâi luptători. Pe urmă continuă:

Totă ordinea socială și morală s'a susținut tot deuna și se susține și astăzi prin aceea, cari în toate acțiunile lor sunt conduși de principiul, că există o ființă infinită, atot-scuitoare, ale cărui judecăți sunt milă și adevăr, și dreptate în veac.

Înainte de acestui judecător mare stă acuma și Dr. Ioan Rațiu.

Dacă nimenea nu trage la îndoială, că iubirea de-apropelii este un semn al iubirii de Dumneșu, și că cu cât iubesc cineva mai tare pe de-apropelii său, cu atâta dovedesc mai mare iubire față de Creator; dacă mai departe Mântuitorul lumii prin vârsarea sângelui său pentru toți omenii n'a dat pilda cea mai perfectă despre iubirea sa față cu Dumneșu Tatăl și ne-a învățat, că celui ce iubesc mult, mult i-se ertă, atunci trebuie să avem bună încredere, că marelui judecător nu va respinge de la sine pe servitorul său Dr. Ioan Rațiu, tocmai pentru dragostea, ce acesta a arătat'o nu numai către cei de un sânge cu el, ci către un popor întreg, jertfindu-și pentru el cele mai prețioșe bunuri pămâtesci și prin acesta dând dovadă despre iubirea sa cea mare față cu Dumneșu.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

28 Noembrie (10 Dec.) 1877.

Joia trecută, în 28 Noembrie st. v. 1902, s'au împlinit douăzeci și cincî de ani, de când formidabila cetate Plevna, apărată de trupele eroicului Osman-pașa, după o îndelungată și vitează rezistență a căzut în mâinile oștirilor aliate ruso-române.

Victoria dela Plevna, la care au luat parte însemnată trupele române, a fost rezultatul unor încordări și lupte aprige și săngeroșe, cari au durat nu mai puțin decât cincî luni întregi și între cari lupta dela Grivița, ce a acoperit stindardele armatei române cu glorie, va străluci în veci cu litere de aur în cartea istoriei.

Mii de viteji au căzut dinaintea Plevnei Totă lumea aștepta cu încordare să vadă cum se vor sfârși

giganticele lupte între armatele aliate și oștirile musulmane, conduse de „leul dela Plevna“ Osman.

In fine sosi și ziua decisivă, ziua în care mândrul Osman-pașa a închinat stăgurile sale oștirea române care-l încunjurase de toate părțile.

În cuvinte simple, sobre, der cu atât mai pătrunzătoare, se reamintesc în prețioșă publicație „Tei-deci de ani de domnie ai Regelui Carol I“ istoria acelei zile epocale:

„28 Noembrie (10 Decembrie)... Avangposturile brigădei Sachelarie și ale Diviziunii IV observă peste noapte o mișcare a inamicului, care aduna trupe spre gura Plevnei și începuse construirea unui pod peste Vid. În dorul de ziua Turcii părăsesc reduta Nr. 2, care e imediat ocupată de trupele române din tranșee (regimentul 4 de linie) și un batalion din regimentul 6 de linie). Brigada Sachelarie și brigada Borănescu ocupă trei redute pe înălțimile dela Opanez. Bateria Crimeanu deschide un foc violent asupra celor două redute, ce se mai află în mâna inamicului, și trupele fac asal-

tul. 2000 prizonieri și 6 tunuri cad cu această ocaziune în mâinile trupelor române biruitoare. Brigada Cantilli, precedată de bateria călăreță Alexandrescu, ia inamicul în flanc pe șoseua Sofia. Colonelul Cerchez înainteză în același timp despre Bucova direct asupra Plevnei și regimentul 6 de linie este primul care scoboră în oraș. Peste Vid se urmează luptă crâncenă între capul colonelului turcesci și trupele rusești, cari caută să închidă drumul de eșire al inamicului. În această luptă Osman-Pașa este rănit. Vădându-se bătut și impresurat din toate părțile, inamicul arborază drapelul alb în mai multe puncte.

„Trupele române procedeză la desarmarea inamicului și la adunarea prizonierilor. Un ofițer superior turc se presintă înaintea colonelului Cerchez cu veste, că Osman-Pașa așteptă să se înțeleagă asupra sortiș trupelor sale. Colonelul Cerchez merge la locul indicat unde găsește pe Osman-Pașa, care-i declară, că se consideră ca prizonier“.

Er în publicația „30 de ani din domnia militară a Regelui Carol I“ ce-tim mai departe următoarele însem-

nări, în formă de memoriu al acelei zile:

„Osman-Pașa este rănit și prins; el s'a predat Românilor și se găsește acum într'o casă albă situată lângă Vid, cam la patru kilometri dela locul unde se află Domnitorul și asupra căreia el își îndrepteză ochii fără voie. Domnitorul însoițeză pe împăratul.

„Apoi Domnitorul se îndrepteză către diviziunea III-a, care a luat cu asalt Opanezul, și este primit aci cu urale nesfârșite. Tunuri și prizonieri turci trec pe dinaintea sa, în lung convoiu. În urmă, se duce spre podul de peste Vid. Pe șoseua Plevna-Sofia și nu departe de acest pod, întâlnește trăsura în care se găsea Osman-Pașa rănit, sub o escortă de călărași români din al 3-lea regiment. Îndată-ce Osman-Pașa află cine este acela, care înainteză către trăsura sa, se ridică cu toate durerile sale și nimeni nu poate să-l reazeze. Domnitorul îi întinde mâna și-i exprimă cu cuvinte mișcătoare admirațiunea sa pentru eroica apărare a Plevnei....“.

*

Dér decă acest gând mângăitor străbate ați ființa noastră, a celor ce ne-am adunat în jurul acestui sicriu, nu pot lăsa această ocaziune, fără a pune întrebarea, că cu ce vom sci îmblândi noi pe Dumneșu, pe care atât de des l'am vătămât cu păcatele noastre nenumărate? Au dóră cu invidia și réutatea noastră, isvorul atâtor certe, calumnii și prigoniri între cei din clasa cultă a poporului nostru? Au dóră cu pofta noastră de mărire deșértă, de plăceri trecétóre sensuale? Au dóră cu stórcerea și exploatarea bietului popor, pentru-ca să avem cu ce ne mulțămim pa-timile cele rele și coperi cheltuelile unui lux nebun? Au dóră cu născocirea de defecte neesistente, și cu esagerarea micelor scăderi în bărbății, cari se espun pentru binele poporului românesc, pen-tru-ca prin această apucătură să ascundem lașitatea noastră, séu séu motivăm neparticiparea noastră la acțiunile pentru înaintarea némului nostru? Au dóră prin scandalul ce-l dăm în continu țărănimii noastre, când îi cercetăm așa de rar bisericile, îi respectăm așa de puțin obiceiurile bune și folositoare, și nu-i dăm nici un ajutor la susținerea instituțiilor ei culturale?

Cu astfel de scăderi, păcate și viții prezentarea noastră înaintea marelui j. de-cător trebuie să ne înspăiménte. De aceea până când nu este târziu, să ne întórcem la Dumneșu și la virtuțile cele adevérate ale religiei creștine, ér de la marele defunct Dr. Ioan Rațiu să luăm pildă de iubire de neam, de abnegațiune și de fertă pentru fericirea lui.

După d-l Dr. A. Bunea a rostit o cuvântare d-l G. Pop de Băsești, în numele comitetului, dicénd emoționat până la lacrimi între altele:

Noi din partea noastră în fața sicriului tóu, te asigurăm și punem vot sacru înaintea lui Dumneșu și a ómenilor, că stégul falnic, sub care ai luptat și pe care l'ai purtat cu demnitate în numele libertății, frățietății și egalității, și pe care curat și nepătat îl primim de la tine, cât ne va da bunul Dumneșu viétă, pe urmele tale și după esemplul tóu vom lupta mai departe. Il vom ține sus, il vom păstra nepătat, și așa il vom transpune urmașilor noștri, fii credincioși ai neamului.

A treia cuvântare a rostit-o d-l avocat din Bistriță Dr. Gavriil Tripon, care cu vorbe avénte a schițat viéta, luptele și virtuțile marelui bărbat al neamului, luându-și un rémas bun, care a emoționat pe toți.

Metropolitul a dat deslegarea și pe urmă a vorbit studentul în filosofie de la universitatea din Clușiu I. Meruțiu, în numele tinerimei.

După înmorméntare Esc. Sa metropolitul Dr. Mihalyi a vizitat împreună cu canonicii și preoții asistenți pe Esc. Sa metropolitul Mețianu, unde au fost primiți cu mare cinste și poftiți la cină, petrecénd acolo, până după órele 9, când apoi s'au întors cu trenul la Blașiu.

Fórté număróse telegrame de condolență au fost adresate jalnicei familie din tóte ținuturile ardélului, ale Bánatului și ale țerei ungueresci. Românii din orașele cum e Brașóvul, Clușiu, Viena, Lu-

goșul, Orăștia, Timișóra, Alba-Iulia, Arad, Turda etc. au trimes telegrame de condolență colective. Dr. Ales. Mocsonyi a condolat printr'o telegramă de la Caplaș. Diarul „Tribuna“ n'a terminat încă nici acum cu publicarea tuturor depeșilor de condolență.

Din Bucovina a condolat Eudociu Hurmuzachi în numele dirigenței partidului român din Bucovina

Numérose telegrame au sosit din România, între care cele mai însemnate sunt ale Senatului și ale Camerei române. Au mai condolat între alții: Gr. Cantacuzino, Take Ionescu, Ioan Grădișteanu, Nicu Filipescu, Ioan Kalinderu, membru al Academiei române, Delavrancea, Disescu, d-nii Faur, Chețianu, Dr. Drăgescu, Străjanu din Craiova etc, Secțiile Ligei de la Azuga, Iași, Craiova etc.

Senatul și Camera deputaților din Bucuresci au trimis dómnei Emilia Rațiu câte-o telegramă de condolență, pe cari le reproducem aici:

Telegrama Senatului:

Bucuresci, 8 Dec. c.

Senatul aflând de încetarea din viétă a ilustrului vostru soț, mult regretatul Dr. Rațiu, n'a autorizat de a-vé transmite în numele séu condolențele sale pentru dureroasă pierdere ce a fi încercat. Implinindu-mi, dómna, această tristă datorie, vé rog tot-de-odată să primiți simțemintele mele de adénci regrete.

Președintele senatului,

P. S. Aurelian.

Telegrama Camerei:

Adunarea deputaților în ședința de la 23 Noemvrie 1902, luând cunoscință de încetarea din viétă a ilustrului domniei voștre soț, a votat în unanimitate propunerea a exprima sentimentele ei de profund regret și condolențele pentru ireparabila pierdere ce ai încercat. Cu profund respect indeplinesce această misiune

Președintele adunării deputaților,

M. Pherechide.

Revista politică.

A mai trecut o săptămână, fără ca dieta din Peșta să fi isprăvit ceva. De doué luni aprópe se „debate“ asupra proiectului prin care guvernul cere imputernicire de a acoperi din budgetul pe 1903, nevatat încă, cheltuelile trebuincióse statului în cele dintâii 3—4 luni ale anului viitor, — séu așa numita îndemnisare. Până la încheierea anului mai sunt vr'o opt-spre-dece zile, ér până la vacanța de Crăciun abia doué săptămâni. Nici vorbă nu póte fi ca în acest timp scurt — cu tóte că durata ședințelor dietei s'a mai prelungit cu un cias — guvernul se do-

bândescă vr'un rezultat de Dómne-ajută. Stângacii lui Kossuth s'au îngrijit, ca prin obstrucție, prin cuvântări ne mai sfirșite, să zădărnicescă orí-ce rezultat. Cu dreptul se póte dice, că de la deschiderea dietei și până ați s'a făcut curată risipă cu timpul și cu banii cei scumpi ai țării. Marile cestiuni, cari așteptă rezolvire (pactul cu Austria, proiectele militare, votarea budgetului, o sumă de proiecte de legi) sunt puse la o parte și zăpăcélă mare domnesce nu numai în tabéra guvernului, ci și în rëndurile opoziției. În situația această critică și nefrécă, unii pe alții se invinovătesc. Guvernamentalii aruncă răspunderea pe opoziție, opoziționalii fac responsabil guvernul, în gazetele lor se scrie și discută cu pasiune, — și din tóte reiese, că o bólă cumplită s'a incuibat în rëndurile lor: fatala nelucrare.

Pe când în monarchia austro-ungară lucrurile merg calea racului și nici vorbă ca până la finea anului să se încheie pactul vamal orí să se voteze noul tarif vamal autonom, — pe atunci „Reichstag“-ul din Berlin aduce o mare surprindere politicianilor din monarchie. Adunarea imperială germană a primit, și în a doua cetire, proiectul tarifului vamal. Propunerea Kardorff, despre care am făcut amintire într'unul din numerele trecute, a fost primită cu 184 contra 136 voturi, ér § 1 al legii tarifului vamal a fost primit cu 182 contra 136 voturi. A treia cetire a proiectului se va face ați Sâmbătă. Sórtea proiectului s'a decis prin acest vot, și e sigur, că încă înainte de Crăciun el va deveni lege, ér guvernului german i-se dá posibilitatea de a denunța (desface) convențiile comerciale cu cele-lalte state, adecă și cu Austro-Ungaria. Sensația berlinesă dá mult de gândit guvernelor din Peșta și Viena.

În decursul desbaterilor din dieta ungară s'a vorbit mult și despre naționalități. S'au spus lucruri, pe cari le cetim și auzim dîlnic din partea adversarilor noștri. Guvernul a fost aspru atacat, că nu e destul de energetic față cu naționalitățile, că sub regimul lui Szell naționalitățile au prins curagiu în lupta contra „ideii de stat maghiar“ etc. În ședința de la 11 Decemvrie s'a auzit și o voce caracteristică. Deputatul Vertan (Turda) a dîs, că independența Ungariei nu stă în calea rezolvirii cestiunei naționalităților; constată însă, că pe baza de ați această cestiune nu póte fi resólvită (!) Causa pentru care Maghiarii nu pot fi frați cu naționa-

lități, este de o parte șovinismul național, dér mai ales faptul, că Maghiarii nu sunt încă independenți. Până când Ungaria se invirte în jurul osiei Austriei, nu se póte aștepta ca naționalitățile să se mărturisescă Maghiarii. Cestiunea naționalităților — continuă Vertan — ar fi resólvită, decă naționalitățile ar sci, că ele aici trebuie să trăescă și să móră, că nu-și pot afla fericirea decăt în națiunea maghiară. „Sé nu credă niméi, că naționalitățile noastre graviteză înafară. Greșesc aceia, cari vorbesc despre gravitarea dacoromânismului spre România, căci așa ceva nu există. Idealul Românilor noștri este, ca în Ungaria și sub tronul austriac să-și creeze un teritoriu autonom al lor, cum e d. e. Croația. Acesta este programul lor și tendințele dacoromâne la nici un cas nu trebuie să fie înțelese așa, că ei ar voi să ajungă sub regatul român“...

Departé peste ocean, în republica Venezuela din America-de-Sud, e în pregătire isbucnirea unui résboi.

În mica republică a bântuit timp îndelungat revoluțiunea. Trupele presidentului Castro au birnit pe rebeli și s'a restabilit éráși liniștea internă. S'a întâmplat însă, că în cursul revoluțiunei fórté mulți supuși englesi și germani au suferit pagube însemnate. Guvernele din Londra și Berlin au cerut o despăgubire mare. Presidentul Venezuelei, Castro, n'a vrut să le plătescă și din cauza această o mare cértă diplomatică s'a iscat între Venezuela de-oparte și Englitera și Germania de altă parte.

Lucrul a ajuns până la trimiteria unui ultimát, căruia însă Venezuela n'a răspuns. Englesii și Nemții au trimis în apele Venezuelei număróse vase de résboi, cari au atacat flota de résboi a Venezuelei. Ce era să facă presidentul Castro? A apelat la popor, ca să prindă armele și să-și apere țera. Și fiind-că Englesii și Nemții véru sé pună mâna pe orașul de port Guayra, trupele venezuelane au plecat spre acest oraș, ca să-l apere, sub conducerea ministrului de résboi. Orașul e întărit cu tunuri. În capitala republicei, toți Englesii și Germanii au fost prinși și arestați și mari demonstrații s'au făcut contra Engliterei și Germaniei. Stindardele englesesci și germane au fost arse.

Étă așa dér un nou résboi în perspectivă.

Mare a fost însuflețirea, cu care corpurile legiuítóre române dimpreună cu tótă națiunea, au primit acum 25 de ani scirea fericită și mult așteptată despre victoria de la Plevna. Étă câte-va amintiri despre această:

Căderea Plevnei a fost adusă la cunoscința Adunării deputaților în ședința dela 29 Noemvrie 1877 de către președintele ei, C. A. Rosetti, prin următoarele cuvinte:

D-lor deputați, sunt dator, și sciri oficiale nu sunt încă venite ca să póta banca ministerială a vé s-une cuvéntul séu, sunt dator voué, reprezentanți ai națiunei, ca să vé anunț ca fapt pozitiv, că Plevna, acel al doilea Gibraltar, și Osman Pașa, acel erou al Imperiului Otoman, s'a închinat și este în mâinile armatelor aliate. (Aplause prelungite.)

Acum, reprezentanți ai națiunei, când vedeți faptele armatei noastre — din parte-mi nu mai am nimic de dîs — rămâne să chibzuiți, decă credeți că este bine, chiar astăzi să trimiteți o telegramă Măriei Sale Domnitorului, prin care să exprimați simțemintele voștre și tot de-odată și Majestății

Sale Impératului Alexandru, nobilul Séu Aliat, pentru bravura óstirei Sale. Tot-de-odată ași crede, că ar trebui să trageți la sorți o comisiune, care să mérgă să felicite pe Măria Sa Dómna, din partea reprezentățiunei naționale. (Aplause entusiaste și îndelung repetate.)

D. B. Maniu susține propunerea președintelui „de a da un vot de omagiú, de recunoscință acelei viteze armate române, care a făcut din această zi, o zi de sərbătóre pentru națiunea noastră“.

George Pruncu, după-ce declară, că se unesc în totul cu propunerea președintelui, adaogă:

„Ași fi însé de opiniiune, d-lor, decă și onor. Adunare va binevoi a admite propunerea mea, ca prin votul ce vom dá astăzi în privința armatei române și a demnului ei Șef, să declarăm că această armată, dimpreună cu Șeful séu, a bine-meritat de la Patrie. (Aplause prelungite.)“

George Misail a făcut și susținut următoarea motiúne:

„Măriei Sale Carol I, Domn glorios al Românilor.

„Armatăi Române, care, în campania anului 1877, și-a reluat vechea-i și glorioasă

misiune de a fi scutul patriei și de a-și vérsa cu generositate sângele pentru liberarea popórelor, cari gem sub jugul barbar al semi-lunei, regimentelor de linie, excelentei noastre artilerii, dorobanților și vânătorilor, călárașilor și roșiorilor, rămășițe venerate, vlăstare neperitóre ale acelor bataliÓne falnice ce din secolul XIII până astăzi n'au încetat de a fi ante-garda creștinătății în luptele cu hordele Islamismului:

„Adunarea Națională trimite felicitările sale pe câmpul de onóre și sânge, în zidurile formidabile ale Plevnei, cucerite de óstirile aliate.

„Adunarea Națională, în numele Țerei recunosctóre, declară că: Domn, guvern și armată au bine-meritat dela Patrie, care este mândră de fii ei“. (Aplause.)

George Vernescu: D-lor deputați, eu v'así ruga ca în momente așa de solemne, în cari se află astăzi țera noastră, să nu facem nici o propunere particulară a noastră, sé nu exprimăm un sentiment al nostru particular, ci să lăsăm ca biuroul Adunării, al Representățiunei Țerii, să exorime aceste sentimente de recunoscință Domnitorului și óstirei române în genere. (Aplause.)

Astăzi sé mulțumim tuturor pentru reînóirea gloriei străbune, sé mulțumim Domnitorului și armatei, că a încoronat națiunea cu lauri victoriei repurtate de armata română pe câmpul de luptă. (Aplause.)

Tot-de-odată, cred că e bine, ca tot biuroul să comunice din partea noastră, că Adunarea, în unanimitate, simte de datorie a face mulțumirile și felicitările ei Marelui Imperator Alexandru II. (Aplause.)

Propunerea lui George Vernescu a fost admisă în unanimitate.

Adunarea a delegat apoi o comisiune alésă din sinul ei, prin tragere la sorți, care împreună cu biuroul să presinte felicitările ei, Măriei Sale Dómnei Elisabeta.

Conform votului Camerei, biuroul a trimis Domnitorului următoarea adresă de felicitare:

„Adunarea deputaților, în unanimitate, exprímă Măriei Tale căldurósele ei felicitări pentru strălucita victorie dela Plevna. Ea declară, că armata română și Comandantul ei Suprem au bine-meritat de la Patrie.

„Adunarea rógă pe Măria Ta să facă a se agreea de Majestatea Sa Impératul

Recensământul din 1900.

V.

6) Comitatul Făgăraşului.

Făgăraş. Hotar 3950 j. c. Locuitori: 6457, dintre cari r. cat. 1261, gr. cat. 1384, gr. or. 951, augustani 843, ref. 1300, unit. 244, israeliți 474. După limbă: Maghiari 2911, Nemți 1243, Slovaci 1, Sârbi 3, Români 2292.

Poiana-Merului. Hotar 10.816 j. c. Locuitori: 2335, dintre cari r. cat. 3, gr. cat. 4, gr. or. 2315, aug. 6, ref. 7, isr. —. După limbă: Maghiari 12, Nemți 5, Români 2318.

Zărnești. Hotar 29.679 j. c. Locuitori: 3901, dintre cari r. cat. 263, gr. cat. 74, gr. or. 3113, aug. 266, ref. 112, unit. 48, isr. 25. După limbă: Maghiari 410, Nemți 312, Slovaci 4, Ruteni 4, Români 3167.

Comitatul Făgăraşului are un teritoriu de 422.805 jughere catastrale cu 92.801 locuitori, dintre cari r. cat. 2454, gr. cat. 23.850, gr. or. 60.220, augustani 2737, ref. 2225, unitari 437, jidovi 873. După limbă: Maghiari 5159, Nemți 3627, Slovaci 32, Ruteni 5, Croați 1, Sârbi 3, Români 83.445, După teoria lui Czirbusz, Români 84.062 = 90.58%.

7) Comitatul Hunedorei.

Deva. Hotar 6656 j. c. Locuitori: 7089, dintre cari r. cat. 2373, gr. cat. 232, gr. or. 2400, aug. 184, ref. 1235, unit. 73, isr. 592. După limbă: Maghiari 4065, Nemți 436, Slovaci 19, Ruteni 2, Croați 1, Sârbi 5, Români 2509.

Hațeg. Hotar 4414 j. c. Locuitori: 2367, dintre cari r. cat. 446, gr. cat. 479, gr. or. 887, aug. 36, ref. 297, unit. 9, isr. 213. După limbă: Maghiari 831, Nemți 140, Croați 2, Sârbi 1, Români 1337.

Orăştie. Hotar 7189 j. c. Locuitori: 6934, dintre cari r. cat. 1100, gr. cat. 859, gr. or. 2815, aug. 1040, ref. 890, unit. 23, isr. 207. După limbă: Maghiari 1884, Nemți 1321, Slovaci 18, Croați 9, Sârbi 3, Români 3619.

Hunedóra. Hotar 4269 j. c. Locuitori: 4419, dintre cari r. cat. 1769, gr. cat. 427, gr. or. 1478, aug. 80, ref. 433, unitari 33, isr. 189. După limbă: Maghiari 1896, Nemți 365, Slovaci 101, Croați 2, Sârbi 10, Români 1987.

Bleje. Hotar 14.378 j. c. Locuitori: 3311, dintre cari r. cat. 2, gr. cat. 3, gr. or. 3297, ref. 1, isr. 10. După limbă: Maghiari 13, Români 3292.

Brad. Hotar 5115 j. c. Locuitori: 3896, dintre cari r. cat. 467, gr. cat. 171, gr. or. 2663, aug. 40, ref. 341, unit. 14, isr. 200. După limbă: Maghiari 933, Nemți 119, Slovaci 5, Croați 1, Români 2809.

După Piatra. Hotar 8674 j. c. Locuitori: 2132 toți gr. orientali. După limbă Români 2125. (Șapte sunt trecuți la rubrica: Alte limbi, unde se numără de obicei Țigani.)

Bulzești. Hotar 11.636 j. c. Locuitori: 2494, toți gr. orientali și toți Români.

Livezeni. Hotar 24.932 j. c. Locuitori: 3387, dintre cari r. cat. 684, gr. cat. 204, gr. or. 2063, aug. 71, ref. 255, unit. 10, isr. 10. După limbă: Maghiari 823, Nemți 176, Slovaci 20, Ruteni 1, Croați 1, Sârbi 1, Români 2216.

Petrila. Hotar 40.646, j. c. Locuitori: 4497, dintre cari r. cat. 970, gr. cat. 267, gr. or. 2753, aug. 213, ref. 77, unit. 34, isr. 182. După limbă: Maghiari 684, Nemți 604,

Slovaci 85, Ruteni 63, Croați 2, Români 2911.

Petroșeni. Hotar 16.358 j. c. Locuitori: 7765, dintre cari r. cat. 3307, gr. cat. 619, gr. or. 1949, aug. 431, ref. 937, unit. 72, isr. 449. După limbă: Maghiari 4297, Nemți 989, Slovaci 17, Ruteni 2, Croați 7, Sârbi 8, Români 2232.

Vinerea. Hotar 4166 j. c. Locuitori: 2095, dintre cari r. cat. 24, gr. cat. 17, gr. or. 2058, aug. 1, ref. 3. După limbă: Maghiari 13, Nemți 11, Români 2071.

Cugir. Hotar 81.765 j. c. Locuitori: 4291, dintre cari r. cat. 937, gr. cat. 3025, gr. or. 155, aug. 63, ref. 93, unit. 8, isr. 9. După limbă: Maghiari 812, Nemți 242, Slovaci 17, Ruteni 4, Români 3168.

Comitatul Hunedorei are teritoriu de 1.352.517 j. c. cu 303.838 locuitori, dintre cari r. cat. 24.993, gr. cat. 55.116, gr. or. 204.350, aug. 3269, ref. 11.998, unit. 632, jidovi 4056. După limbă: Maghiari 32.316, Nemți 9189, Slovaci 6111, Ruteni 697, Croați 111, Sârbi 56, Români 257.013. După teoria lui Czirbusz, Români 258.713 = 85.15%.

8) Comitatul Mureș-Turda.

Târgul-Mureșului. Hotar 5951 j. c. Locuitori: 19.522, dintre cari r. cat. 5532, gr. cat. 1352, gr. or. 1033, aug. 556, ref. 8915, unit. 470, isr. 1658. După limbă: Maghiari 16.705, Nemți 686, Slovaci 72, Croați 8, Sârbi 2, Români 1864.

Reghin. Hotar 4356 j. c. Locuitori: 6552, dintre cari r. cat. 1262, gr. cat. 1016, gr. or. 48, aug. 2646, ref. 1096, unit. 35, isr. 449. După limbă: Maghiari 2593, Nemți 2939, Slovaci 1, Români 1009.

Hodacu. Hotar 20.670 j. c. Locuitori: 2632, dintre cari r. cat. 11, gr. cat. 1081, gr. or. 1497, aug. 1, ref. 21, isr. 21. După limbă: Maghiari 33, Nemți 21, Români 2508.

Ibănești. Hotar 50.521 j. c. Locuitori: 2966, dintre cari r. cat. 62, gr. cat. 536, gr. or. 2311, aug. 9, ref. 13, unit. 1, isr. 34. După limbă: Maghiari 60, Nemți 63, Slovaci 1, Români 2830.

Toplița. Hotar 58.994 j. c. Locuitori: 5218, dintre cari r. cat. 1165, gr. cat. 801, gr. or. 3029, aug. 8, ref. 123, unit. 10, isr. 82. După limbă: Maghiari 1499, Nemți 34, Slovaci 1, Ruteni 1, Români 3679.

Comitatul Mureș-Turda are teritoriu de 727.821 j. c. cu 197.618 locuitori, dintre cari r. cat. 26.046, gr. cat. 44.507, gr. or. 28.989, aug. 6205, ref. 78.907, unit. 7917, jidovi 4000. După limbă: Maghiari 119.810, Nemți 7416, Slovaci 85, Ruteni 9, Croați 107, Sârbi 4, Români 67402. După teoria lui Czirbusz Români 73.483 = 37,19%.

9) Comitatul Odorheului.

Székelyudvarhely. Hotar 4790 j. c. Locuitori: 8115, dintre cari r. cat. 4586, gr. cat. 137, gr. or. 54, aug. 265, ref. 2401, unitari 432, isr. 170. După limbă: Maghiari 7682, Nemți 247, Slovaci 2, Ruteni 1, Sârbi 3, Români 88.

Comune cu populație mai însemnată românească sunt: Bene, Daróc, Honoródmás, Erked, Magyarfelek, Oláhándráfalva, Olahhidegkut.

Comitatul Odorheiu are teritoriu de 510.366 j. c. cu o populație de 118.275, dintre cari r. cat. 41.893, gr. cat. 1377, gr. or. 4101, aug. 2830, ref. 40.237, unitari 26.614, jidovi 1204. După limbă: Maghiari 112.607, Nemți 2225, Slovaci 19, Ruteni 3,

Croați 2, Sârbi 3, Români 2928. După teoria lui Czirbusz, Români 5482 = 4.63%.

10) Comitatul Sibiului.

Sibiu. Hotar 9804 j. c. Locuitori: 29.577, (3500 militari), din cari r. cat. 6571, gr. cat. 2246, gr. or. 5175, aug. 12.353, ref. 2109, unitari 235, isr. 874. După limbă: Maghiari 5747, Nemți 16.141, Slovaci 64, Ruteni 27, Croați 51, Sârbi 21, Români 7106.

Sebeșul-săseșc. Hotar 13.253 j. c. Locuitori: 7770, dintre cari r. cat. 543, gr. cat. 304, gr. or. 4597, aug. 1919, ref. 277, unit. 16, isr. 109. După limbă: Maghiari 549, Nemți 2253, Slovaci 10, Sârbi 2, Români 4357.

Avrig. Hotar 16.919 j. c. Locuitori: 3195, dintre cari r. cat. 271, gr. cat. 27, gr. or. 2635, aug. 219, ref. 37, isr. 6. După limbă: Maghiari 109, Nemți 415, Români 2665.

Poplaca. Hotar 2540 j. c. Locuitori: 2515, dintre cari r. cat. 1, gr. cat. 2, gr. or. 2511, aug. 1. După limbă: Români 2514.

Rășinari. Hotar 27.949 j. c. Locuitori: 5412, dintre cari r. cat. 10, gr. cat. 419, gr. or. 4952, aug. 26, ref. 5, Jidovi nici unul. După limbă: Maghiari 10, Nemți 29, Slovaci 1, Ruteni 1, Români 5362.

Pianul de sus. Hotar 5955 j. c. Locuitori: 2145, dintre cari r. cat. 6, gr. cat. 1, gr. or. 2131, aug. 5, ref. 2. După limbă: Maghiari 8, Nemți 5, Români 2126.

Rehău. Hotar 3225 j. c. Locuitori: 2095, dintre cari r. cat. 1, gr. cat. 2, gr. or. 2088. După limbă: Maghiari 5, Români 2090.

Șugag. Hotar 12.992 j. c. Locuitori: 2084, dintre cari r. cat. 5, gr. cat. 1, gr. or. 2072, aug. 1, ref. 3, unit. 2. După limbă: Maghiari 10, Nemți 2, Ruteni 2, Români 2070.

Gura-Riului. Hotar 16268 j. c. Locuitori: 2564, dintre cari r. cat. 6, gr. cat. 299, gr. or. 2249, aug. 10. După limbă: Maghiari 3, Nemți 15, Români 2545.

Seliște. Hotar 12.077 j. c. Locuitori: 3572, dintre cari r. cat. 143, gr. cat. 52, gr. or. 3247, aug. 66, ref. 57, unit. 4, isr. 3. După limbă: Maghiari 125, Nemți 110, Slovaci 10, Croați 18, Sârbi 7, Români 3240.

Tilișca. Hotar 8955 j. c. Locuitori: 2011, dintre cari r. cat. 4, gr. cat. 42, gr. or. 1964. După limbă: Maghiari 1, Croați 4, Români 2006.

Apoldul mic. Hotar 3698 j. c. Locuitori: 2405, dintre cari r. cat. 18, gr. cat. 12, gr. or. 2372, aug. 3. După limbă: Maghiari 16, Nemți 4, Români 2384.

Poiana. Hotar 2362 j. c. Locuitori: 3956, dintre cari r. cat. 10, gr. cat. 3, gr. or. 3929, aug. 5, ref. 8. După limbă: Maghiari 20, Nemți 6, Ruteni 9, Români 3926.

Jina. Hotar 65.168 j. c. Locuitori: 3177, dintre cari r. cat. 25, gr. cat. 19, gr. or. 3125, aug. 3, ref. 1, unit. 4. După limbă: Maghiari 15, Nemți 11, Ruteni 9, Români 3140.

Comitatul Sibiului are teritoriu de 625.489 j. c., cu o populație de 166.188, dintre cari r. cat. 8747, gr. cat. 14.050, gr. or. 93.380, aug. 43.439, ref. 3147, unit. 301, isr. 1107. După limbă: Maghiari 8084, Nemți 47.678, Slovaci 106, Ruteni 50, Croați 95, Sârbi 36, Români 108.413. După teoria lui Czirbusz, Români 109.344 = 65.79%.

Delealeta.

SCIRILE DILEI.

— 30 Noemvrie v.

Conferența publică pentru masa studenților români din Brașov. Atragem încă odată atențiunea publicului nostru asupra conferenței publice, ce se va ține mâine, *Duminecă*, în sala festivă a școlilor române din Brașov, de dâna Maria B. *Baiulescu*. Inceputul la 5 ore p. m. Prețuri de intrare: Locul I. 1 cor. 70 b.; locul II 1 cor.; locul III 60 bani. Suntem convinși, că întreg publicul românesc cult al Brașovului își va da întâlnire la această conferență filantropică.

Maj. Sa monarhul nostru, care timp de o lună a petrecut bolnav în Schönbrunn, s'a dus alaltă-eră la Viena, unde a primit în audiență pe ministrul president austriac Koerber, apoi pe ministrul de externe Goluchowski. După amădi Maj. Sa s'a întors érași la Schönbrunn, unde va petrece, probabil, érna întregă.

Representanța comunală a orașului Brașov își va ține Mercuri în 17, eventual Joi în 18 Decemvrie la órele 3 p. m. 1902 *adunarea generală ordinară* în casa sfatului. La ordinea dîlei sunt 25 puncte.

Adunare de învățatori. Între împrejurările de ađi, decă dorim un viitor sigur și fericit, datorî suntem să întărim poporul. Cetatea noastră de căpetenie, unde ne înarmăm cu armele cele mai puternice: cu învățatura, sciința și cultura prin școlă.

Un mijloc potrivit pentru lărgirea cunoștințelor celor cari sunt puși ca prin școlă să lumineze poporul, sunt de sigur și conferențele séu adunările învățătorilor. O astfel de conferență a fost aceea a învățătorilor gr. ort. din despartământul Chișineu (comit. Arad) ținută la 19 Noemvrie v. 1902 — în comuna Socodor. După deschiderea conferenței punctul cel mai marcant din program a fost prelegerea practică ținută cu elevii de învățătorul Ioan Crișianu. Pe la órele 8¹/₄ aproape toți membrii în frunte cu presidiul: Stefan Leucuța, Revd. d-n Dr. Ioan Trailescu, protopop și insp. școl. conf., care nu odată a dat doveđi despre interesul ce manifestă față de cauzele școlare; domni preoți locali: G. Lazar și A. Varga, d-l N. Albiciu din Nădab, P. Marșeu și d-l N. Dolga, pedagog c. IV din Chitighaz, fiind întruniți în localul școlii a II-a, învățătorul Ioan Crișianu începe a prelege cu clasa I-a din exercițiile de cugtare și vorbire despre „nutriment“.

D-l Ioan Crișianu, și-a însușit un potrivit ton în predare; un ton care în materia de învățământ modulându-l după împrejurări, când mai lin, când mai energic: în predare numai onóre îi face! Și bine să ne notăm: cu mult mai atenți vor fi copiii, decă vom procede ést mod, decă decă vom striga t re. După tóte regulele și exigențele nóuei metodice maximele și preceptele morale scóse de D-sa sunt model!

Alexandru al II-lea viile sale felicitări pentru glorioasă isbăndă a armatelor Lui.

„Să trăiesc Măria Ta!
„Să trăiască Majestatea Sa Alexandru al II-lea!

„Să trăiescă armatele aliate!“

Biurul și comisiunea Camerei prezentându-se apoi și la palat, au prezentat prin graiul președintelui C. A. Rosetti M. Sale Dóme Reginei felicitările Camerei.

La felicitările Adunării, Domnitorul a răspuns prin următoarea telegramă:

„Felicitările, ce Mi-a trimes Adunarea deputaților, sunt cu deosebire scumpe inimii Mele de Domn și de oștean român.

„Memorabilul triumf dela Plevna va deschide, sper o nouă eră de mândră desvoltare și înflorire pentru iubita noastră Patrie.

„Puternicul și bine-voitorul nostru vecin, Majestatea Sa Imperatul Alexandru al II-lea, cu a cărui glorioasă armată oșterea română și-a amestecat sângene, a fost forțe simțitor pentru sentimentele ce i-a exprimat Adunarea deputaților României.

„Fiți interpretul simțimintelor Mele de gratitudine cătră mandatarul țării“.

Carol.

Senatul român tot atunci a adresat Domnitorului următoarea adresă prin sirma telegrafică:

„Prea Înălțate Dóme,

„Partea ce a luat armata română la căderea Plevnei, a umplut inimile tuturor Românilor de bucurie și de o legitimă mândrie națională.

„Eroismul Măriei Tale și al oștenilor români datorim reintórcerea gloriei străbune.

„În fața acestui fapt măreț, Senatul în unanimitate, prezintă Măriei Tale viile sale felicitări și aduce omagiul devotamentului séu.

„Să trăiesc Măria Ta!

„Să trăiască România!“

Tot-deodată, Senatul a dat autorizare biuroului séu, ca să presinte felicitări Măriei Sale Dómei, ceea-ce s'a și întâmplat.

La telegrama Senatului, Domnitorul a dat următorul răspuns:

„Armata și Eu suntem recunoscători pentru felicitările, ce Ne trimite prin Dv., cel dintăiu Corp al Statului

„Națiunea română, sunt convins, nu va utia nici-odată recunoscința ce se datorește

„oșterei, scut puternic și onórei și independenței.

„Sprijiniți pe patrioticele sentimente ale Senatului și ale Țării întregi, vitejii noștri oșteni vor merge împreună cu mine neclintiti pe calea mării și prosperității Patriei“.

Carol.

La 15 Decemvrie, Domnitorul s'a reintors în Capitală, fiind primit cu mare entusiasm.

De la gară, Domnitorul s'a dus de-a dreptul la Mitropolie, de unde apoi, după serviciul *Te-Deu*-ului, a intrat în sala ședinței Camerei și a ținut următoarea cuvântare:

„Domnilor Senatori,

„Domnilor Deputați,

„În anul 1856, când am pus piciorul pe pământul românesc, am venit mai întâiu în mijlocul Representanții Naționale, spre a spune țării, că din aceea și vom împărtași împreună sórtea cea bună ca și pe cea rea.

„Un-spre-gece an au trecut de atunci.

„Multe greutăți, multe nevoi am avut de învins. De șese luni, mari și însemnate

„evenimente s'au petrecut. Locul meu în

„asemenia împrejurări era în fruntea óstei, care apăra moșia românească, onórea și neatrănarea ei. Țera scie cum armata și-a făcut datoria, cum ea a realizat speranțele puse într'însa, justificând și nestrămútata Mea încredere.

„Intorcându-Mă de pe câmpul de luptă, astăđi, când cele mai scumpe din dorințele dela o mie opt-sute-șese-deci și șese s'au indeplinit, am voit a veni érași în mijlocul d-vóstré, spre a vă mulțumi de felicitările ce Mi-ați trimes prin delegațiunea însărcinată a Mă întâmpina în Bulgaria. Din fericire, evenimentele au mers mai repede decă să credea, și astăđi avem o nouă pagină de înscris în istoria noastră, căderea Plevnei.

„Sciu și am simțit, că țera a fost într'un cuget unită cu Mine în tóte grelele împrejurări prin cari am trecut, și că ea a tresălit de bucurie la auđirea isbăndelor armatei nóstre.

„Sunt mândru, că am fost în capul ei, pe când și-a vórsat sângene pentru independența scumpei nóstre Patrii.

„Dumneđeu sé binecuvint ze România de sine stătătoare și sé întârécă pururea vítéza noastră armată!“

Mult mi-a plăcut tractarea: „Cele două spice“ al căror conținut a fost, că precum spicele — în raport cu cele plecate în jos, cari sunt pline și frumoase: astfel omenii ce umblă cu capul pe sus — de comun suflătesc sunt sterpi și seci!

Dintre punctele din Convocator cu viu interes au fost ascultate din partea membrilor „Reflexiuni asupra Esamenelor finale“ de președintele Ștefan Leucuța. In ele s'a cuprins mult adevăr așa că chiar și omenii universali (!) li-s'ar da prilej a învăța din ele, vădându-și aci mulți propria oglindă...

Punctele cari au urmat fiind de valoare mai secundară, nici că le amintesc. La fine ne-am întrunit la o masă comună în ospătaria lui Horvath din Socodor — *Melampus*.

Cununie. Domnișóra Elena Alessandrescu cu domnul Emanoil Davidescu, inginer, își vor celebra cununia religioasă Duminecă la 1 Decembrie ora 2 1/2 p. m. în biserica Crețulescu din București. — Tinerei părechii și părinților felicitările noastre căldurose.

Gerul cel mare, care s'a instalat de cate-va zile, este dușmanul cel mai mare al omenilor săraci, cari n'au haine căldurose, n'au lemne cu ce să facă foc și n'au hrană. Din unele părți ale țării se scrie că au înghețat mai mulți omenii. Așa în Timișoara a înghețat o cerșitoră. Pe drumul ce duce la St. Mihail-român a fost găsit un țăran înghețat. În apropierea Reșiței a fost găsit într'o șură înghețat un biet calfă de lăcătuș. Un cas unic în felul său se scrie din Oradea: Mihail Chirilă din Oradea-mare, om fără nici o ocupațiune, ne având unde a se adăposti ca să petreacă noaptea, s'a ascuns seara în biserica gr.-orientală, unde l'au găsit a doua zi mort.

Explosie. În Oradea mare a explodat în noaptea de 11 Decembrie rezervoriul usinei de gaz. Detunătura produsă prin această explozie a fost atât de puternică, încât tot orașul s'a trezită din somn. Usina este totă în ruină. Ferestritele caselor s'au spart și s'au stricat multe acoperișuri.

Crime. În Clușiu a fost găsit mort pe stradă, I. Șomtelecan. Au fost arestați doi omeni, bănuți, că l'ar fi omorât. — În Bozovicium, Iacob Grecu și-a omorât pe tatăl-său, pentru-că după cum se apără el, și-a risipit totă averea cu beutura. — În Crivani feciorii N. Ivan și Pavel Chera s'au luat la bătaie. Ivan a rănit pe Chera cu cuțitul așa, că nu peste mult și-a dat suflul. — În Rusca Dăniță Gerga i-a aprins lui Mihail Rusca două fêrcituri de fân. — Destul de trist, că trebuie să aducem și sciri de aceste, trebuie însă să le publicăm, ca să servescă omenilor de pildă îngrozitoare și să se ferescă de fără-delegi.

Inebunită din cauza durerilor de dinți. În ziua de 11 Decembrie a fost dusă la secția de psihiatrie (secția nebunilor) de la spitalul din Timișoara o femeie tânără din comuna Jécsa, cu numele Elisabeta Müller. Nenorocita suferia de câteva zile de dinți. La sfatul neamurilor s'a hotărât să vină la dentist în Timișoara, pentru a-și scoate măséua, care îi pricinuia dureri atât de crâncene. Când a ajuns la porța dentelilor, s'au fărâșit, de orece își perduse curajul de a intra. Se întorse deci acasă. Marți însă durerile erau așa de grozave, încât începuseră să alerge ca o nebună prin casă și prin curte. Bărbatul ei vrând a o mângâia, ea s'a repezit la el, i-a sgarbat obrazul și a început să spargă și să zdrobescă tot ce-i cădea în mână. Nenorocita inebunise și a trebuit s'o lege, căci amenința că-l omorâ pe oricine se apropie de ea. În starea asta desperată a fost dusă la spital, unde a izbucnit din nou furia. Sărmana femeie e în etate de 25 ani și are doi copii.

Inșelat la târg. Mihail Patyik din Orosloșoș a vândut o vacă unui om necunoscut, care se numea Petru. Acesta i-a numărat banii în hârtii nouă de câte 20 corone și s'au despărțit fără să se treacă târgul în biletul de vite. Pe drum bietul Mihail vrând să-și numere banii, a băgat de seamă, că în loc de hârtii bune, a căpătat nise țidule de reclamă, cari semănau tare cu hârtiile de 20 cor. — Acum ia-l pe înșelător, de unde nu-i!

Inmormântarea unui Nazarinean. În orașul Szentenas a murit zilele acestea Alesandru Racz în etate de 84 ani. Moșnegul trecuse la bătrânețe la secta Nazarinienilor și lăsase cu limbă de moarte să-l înmormenteze după legea lui. — Familia ce rămase după dânsul, a colindat 5 zile pe la toate confesiunile, rugându-se să-l primescă în cimiterul acestora. Nici o confesiune însă n'a vrut să-l primescă. A cincina și apoi l'au înmormântat fără popă afară de cimiter.

Tragedia guvernantei. Domnișóra Györfly Ilona născută la 1876 în comitatul Zemplén, fusese guvernantă la o familie din Brașov. Prin înțelegere comună a schimbat postul ce-l avea cu o prietină a sa din Budapesta, care a venit și s'a plasat la familia din Brașov. Györfly Ilona, pe când a sosit în Peșta, n'a mai găsit locul vacant, așa că a trebuit să-și caute alt loc. Au trecut câte-va luni la mijloc, fata și-a cheltuit toți bănișorii, și-a amanetat toate obiectele de valoare și acum nu mai avea nici ce să mănânce. În starea asta critică a luat o păreche de pantaloni de la croitorul Dlogulinszky, care o găzduise o noapte, și voia să-i ducă să-i pună zalog. Păgubașul însă a observat dispariția pantalonilor și a arătat-o poliției, care a arestat-o. Poliția din Peșta, având bănueli, că cele spune de guvernantă n'ar fi adevărate o ține închisă.

Un cas de mörte aparentă. Diarele germane anunță, că în comuna Eberswald, o femeie era cât p'aci să fie îngropată de vie. Soția lucrătorului Scheero, în vârstă cam de 4) de ani avea să fie îngropată într'o zi după amiazi, după-ce zăcuse trei zile pe catafalc. Totul era pregătit pentru înmormântare, când de-odată membrii familiei observă, că fața mörtei începe a se colora. După câte-va momente încep să-i curgă sânge din nas și din gură. Medicul chemat în grabă deschise vinele femeii și i făcù o tăetură la șira spinărei. În urma acesteia se constată, că femeia se afla încă în viață și că era de trei zile în stare cataleptică. Trăduintele medicale de a o readuce în fire, au rămas însă acum zadarnice. Femeia a fost transportată la spitalul local, unde este sub observațiune medicală.

Unde duce gelosia. Sofia Popescu din comuna Romănesci (Bănat) era fată tânără și frumoasă și se mărită nu de mult după Ion Măghelan. Lumea însă i-a scos vestea, că își ține amant. A auzit și Ion despre acesta și mai deunăzi îi spune nevestei, că se duce la lucru în comuna Nadrag. Ion însă în loc să se ducă, unde a dis, se întorce în scurt timp înderēt, și găsesce pe nevastă-sa la gard stând de vorbă cu vecinul. Intrând în casă amândoi, bărbatul începe să ia la întrebare pe Sofia, că ce are de vorbit cu vecinul? Femeia tăgăduia, că ar fi vorbit ceva de dragoste. Ion însă în gelosia sa, perđându-și cumpătul, a luat revolverul și și-a împușcat nevasta. Glonțul i-a străbătut prin plămâni și a rămas mörta pe loc, ér gendarmii au venit și au arestat pe Ion Măghelan.

Haite de lupi. Locuitorul Ilie Radu din comuna Radovan, jud-țul Dolj, apucat de viscol în pădurea Radovan, a fost mâncat de lupi.

— O haită de lupi a atacat pe mai mulți locuitori pe drumul spre comuna Pricăcani județul Iași. Săteanul Gheorghe Pricop, atacat și el de haită, s'a urcat într'un pom și de acolo a împușcat trei lupi. Bietul om a fost scapat de mai mulți săteni cari i-au venit în ajutor.

— O haită de lupi s'a coborât de pe dealul Capela în orașul R-Vâlcea trecând pe canalul Episcopiei în câmpia Oltului, re unde căutau pradă pe la locuitorii de la fabrica de cherestea a d-lui Ioan Hanciu și a societății „Lotru“.

— Asemenea, lupii au năvălit în Bujoreni (Vâlcea) și pe teritoriul com. Fedeleșoiu-Feșeni (Argeș), urlând teribil și urlatul lor s'a auzit totă noaptea la distanțe mari.

— Apoi în Bujoreni o fată Maria, fiica lui Preda Dorobanțu, ducându-se prin ograda după nise oi, a fost apucată de un lup, care începuse să-i sfășie pulpele. La țipelele ei sărindu-i ajutătoare, a fost scapată cu viață. Victima se află în mare suferințe.

O societate importantă. În Berlin s'a înființat de curând o societate pentru combaterea bôlelor venerice, compusă din mulți medici, igienisti și publicisti de seamă. Societatea va căuta ca prin conferințe și publicațiuni populare să atragă

atențiunea marelui public asupra pericolului la care este supus de pe urma lipsirei acelor boli. Într'adevăr după părerea somităților medicale, majoritatea cazurilor de paralizie generală și de nebunie-său de degenerescență, se datoresc grozavului flagel al bôlelor venerice. Publicul nesciutor tratéză de obicei foarte ușor bôlele acestea și nu le dă atențiunea cuvenită. Este deci imperios cerut ca ori vie publicitate în această chestiune în întregul atât al individului, cât și al familiei și al statului.

Predicarea timpului. Faimosul doctor Falb, cunoscut prin predicările sale meteorologice, nu se descurajéză de loc și urméză a prooroci timpul pentru 1903.

Luna Ianuarie, ȕice el, va începe cu timp uscat; după aceea vor fi câte-va ploii și în cele din urmă zăpadă.

Februarie va fi uscat, aprópe fără ninsoři.

În luna Martie va ninge mult; în ultimele 8 zile ale acestei luni vor fi geruri mari.

Aprilie va fi ploios și Maiu va aduce ploii torențiale și înecuri.

Iunie va fi la început uscat, dér în jumătatea lui a doua vor fi multe furtuni.

Falb desemneză cu zile critice principale: 13 Ianuarie, 12 Februarie, 29 Martie; 12 Aprilie, 26 Maiu și 25 Iunie stil nou, bine înțeles.

Anul 1903. În ori-ce caz, nu va vedé sfârșitul lumii. Falb îl prevestise când a debutat în cariera sa de profet, dér a renunțat ia asta, pare-se.

În magazinul de încălțăminte I. Sabadeanu Brașov, Strada Porții Nr. 10 care de 34 ani se bucură de un *renomé bun* și care posedă un mare sortiment (alegere) de încălțăminte solidă și modernă, de toate soiurile pentru domni, dame și copii, de iernă și de vara, se pöte procura încălțăminte cu *pr. țuri reduse. Forțe ieftin,* gata precum și după măsură. Pentru soliditate garantéză firma.

Rectificare. În schița biografică despre Dr. Ioan Rațiu, publicată în numărul nostru de Duminecă, s'au strecurat două greșeli. anume: Pronunțiamantul s'a făcut la 1868 nu la 1867, ér petițiunea Romănilor prezentată de Rațiu, are datul 31 Octombrie 1866 și e subscrisă de metropolitul Șulățiu și cei 1493 ér nu datul de 1900, precum din greșală s'a tipărit.

Curs special pentru văpsitori de tort și de stofe. Direcțiunea școlei superioare industriale de stat din Budapesta va aranja la începutul anului viitor un curs special pentru aceia, cari doresc aș înmulți cunoscințele teoretice și practice în specialitatea de văpsitorie de tort și de stofe. Condițiunile se pot consulta în cancelaria camerei de comerț și industrie din Brașov. Instrucțiua va fi gratuită. De locuință și întreținere trebuie să se îngrijască participanții.

Apărarea contra bôlelor la copii are numai atunci succes, decât vom căuta să întărim rezistența. Acesta se pöte ajunge

Trista noastră trecere peste Oceanul-Atlantic. *)

Din Bremen bilet luând
Ne-am suit în tren pe rând.
Trenul decă s'a 'ncărcat
Förte repede a plecat
Și mergând în patru ore
Am ajuns la apa mare.
Acolo trenul a stat,
Căci drumul i-s'a gătat,
Și drumul de peste apă
Nu pöte trenul să-l trecă,
Că nu mai veđi drum de fier
Făr' numai apă și ceriú.
Că pământul cel uscat
Este în apă 'necat.
Pentru drumul de pe apă,
Stă vaporul și ne-așteptă.

Noi toți vaporul vădând,
Ne-am dat din tren toți pe rând,
Și-am intrat toți în vapor
Lăsând pământul cu dor.
În vapor dec' am intrat
Acolo ne-am aședat
Fie-care pe-al său pat.
Când am fost cu toții gata
Șueră vaporu-odată,
Atunci totă națiunea
Ridică spre frunte mâna,
Cerând toți în limba lor
De la Domnul ajutor.
Vaporul plutind plecând
Și noi tremurând gândind
Gândiam toți la viitor
Plin de gróză, de fior.
Patru ore am mers deplin
Cu vaporul förte lin.
După amiazi la césul doi,
Of, amar și vai de noi!
Început-a un vânt mare
Scormonind valuri pe mare,
Valuri cât dealuri de gróse,
Scormonind fiori prin óse,

Și fiori și ostenélă
Și mănări fără tihnelă,
Că noi ori și ce măncam
Numai decât le vërsam,
Cum eram de nu măncam,
Vërsam la venin amar,
Încât nu eram în stare
Nici a mai sta pe picioare.
Când vaporu se clătina
Amețeli ne cuprindea.
Amețeli și mare ghată
Și ne 'ngălbeneam la față.
Zăceam pe paturi întinși
De mare gróză cuprinși.
Trebuia să ne ținem,
Decă vream să nu cădem.
Astfel o nópte deplin
Petrecut-am tot în chin.
A doua zi cătră diua
Eram ca sdrobiți în piua,
Érá într'a doua zi
Vaporul s'a alinat
De noi am mai rësufflat.
Dér în a treia zi érá
Începu ca alaltă séră

Tot cu vânt, cu vifor mare
Sdruncinând vaporu tare,
Până când a patra zi
Tot așa se implini.
Dér a cinci și-a șesea zi
Puțin se mai liniști.
Petrecut-am diua șeptea
Tot alătura cu mörtea,
Când vaporul se suia
Peste valuri cât cósta.
Noi cu toții ne 'ngroziam
Și amar ne 'nforam.
Déră când jos s'arunca
Peste valuri cât cósta,
O, ce lucru fioros,
Că toți stam cu capu 'n jos.
Pöte gândi fie-cine
Cum hodiniam noi de bine,
Legănați din sémă afară
Of, ce hodină amară!
Așternuturi bune aveam,
Dér ochii nu-i închideam.
Câte unul adormia
Și decă nu se ținea
Din pat mulți pe jos cădea

*) Aceste versuri sunt compuse de o parte dintre emigranți în America, din comuna Dridif (comit. Făgărașului). Versurile au fost trimise rudeniilor, în o epistolă. La fine se face amintire de numele unor emigranți de mai înainte.

dacă vom da copiilor în anotimpurile reci untură de pește. Spre scopul acesta este de recomandat untura de pește a lui Zoltan, care este fără miros și foarte nutritivă. O sticlută costă 2 cor. în toate farmaciile mai mari.

Apel

cătră colegii învățători
și toți amicii școlii române!

Cunoscem și recunoscem cu toții frământările și încercările noastre din diferite epoce pentru înființarea și susținerea, cel puțin, a unei *foi pedagogice* la noi, care să reprezinte și să interpreteze interesele generale ale școlii române și ale învățătorilor noștri peste tot.

Inceputul acestor frământări și încercări a fost destul de laudabil tot-deuna și ori unde s'a făcut, rezultatul însă la tot easul condamnabil, căci mai toate revistele noastre pedagogice după câte doi-trei, mult patru ani de apariție, au trebuit să dispară, din cauza neînsușefierii și indiferentismului cras ce ne-a stăpânit pe totă linia și în toate timpurile. E trist, d'ar adevărat!

După un interval de amortelă, d'ar în același timp de gândire adencă, au început mai mulți colegi și alți bărbați de inimă a resuscita din nou chestia înființării unui organ pedagogic. D. e. Învățătorii din cercurile conferențiere Brașov și Bran în frunte cu președinții lor, un grup dintre învățătorii din cercul Sibiului și unii învățători din Bănat etc. Mai toți — fie direct, fie indirect, au reflectat cu sinceritate și în același timp cu deplină încredere și la mine, ca să ne reculegem odată din această lincețelă, luând însu-mi inițiativa cu concursul d'ensilor, séu de nu, să le dau concursul meu pentru a face d'ensii aceștia.

Având în vedere experiența mea mai mult séu mai puțin întinsă ca dascăl de 28 ani în funcțiune;

Având în vedere că și așa sunt angajat deja a eda un *Album al școlii române* de la finea veacului al XIX, pe care din lipsă de material suficient nu l'am putut scote la lumină într'un op separat și de sine stătător, și considerând că materialul cât îl am în chestia această e destul de potrivit pentru a eși decursiv cu el la lumină într'o foie pedagogică pe lângă celălalt material ce l'ar cuprinde;

Având în vedere, că ađi conștiința de sine a dascărilor noștri p'ote că e mai dezvoltată decât a celor din trecut;

Având, în fine, în vedere cauza cea înaltă și sfântă a școlii române de a o promova în conștiință curată, cu devotament, cu iubire și cu deplină încredere și în armonică conlucrare pe ori-ce cale demnă și corectă:

Îmi i-au voie a aduce la cunoștința tuturor celor interesați, că aici, în Brașov, începând cu prima Ianuarie anul viitor să va eda o *foie pedagogică literară* sub conducerea și cu concursul mai multor bărbați de școlă și cu reputațiune literară,

cu un program ales și variat și în condițiunile cele mai favorabile pentru abonenți.

În același timp V'eu rog a-mi adresa de-ocamdată *mie* părerile, convingerile și eventual aderențele D-vostre, respective material potrivit pentru o foie pedagogică literară, ca la vreme să putem usa și ține sémă de ele.

Ca de încheiere V'eu mai rog a nu cărmi de astă-dată la nici o parte alta, decât a v'eu îndrepta în chestia această binevoitoarea atențiune și armonică conlucrare spre Brașov, unde este o inteligentă destul de compactă, unde a fost leagănul culturii noastre românești peste tot și unde, prin urmare, îmi place a crede, că V'eu va satisface cu succes justelor D-vostre așteptări.

În semnul acesta V'eu salut cu drag pe toți și rămân și eu în așteptare.

Brașov, 30 Novem. (Ziua sfântului Andrei) 1902.

Al D-vostre pururea devotat:
I. Darius.

NB Rog a să privi acest apel al meu și ca răspuns la cei-ce mi-au scris în chestia această.

Literatură.

„Istoria școlilor centrale române gr. or. din Brașov, scrisă din incidentul jubileului de 50 ani al gimnasiului, de **Andrei Bârseanu** profesor. Tipărită cu cheltuēla școlilor. Brașov Tipografia Ciurcu & Comp. 1902.“

În vara anului 1900, când s'a serbat jubileul de 50 ani al înființării gimnasiului din Brașov, corpul profesoral și eforia școlară a însărcinat pe d. profesor Andrei Bârseanu cu scrierea unei cărți, în care să se arate în ce împrejurări s'au înființat școlile noastre și în deosebire gimnasiul nostru din Brașov.

Cu o ardore și cu un zel f'estra-ordinar s'a apucat d. Bârseanu și a adunat materialul necesar pentru alcătuirea acestei cărți și după muncă asiduă de doi ani étă că vedem ađi rezultatul, o carte voluminoasă de 606 pagini plus alte 79 pag. anexe, în cari se cuprind prețioase documente, cu totul așa-dér o carte de 700 pagini format mare.

Cartea are înaintea f'oiiei de titlu tabloul gimnasiului, apoi la distanță potrivită vedem intercalate portretul metropolitului Andrei Șaguna, a lui Ioan Popasu, Gheorghe Bariș, Dumitru Oțoiu, Iosif Barac, Ioan Iuga, Vasile Lacea, Damian Dacu, Dr. Nicolae Gănescu, Constantin Popasu, căpitanul G. Cristureanu. Dum. Ionciovic, Gavriil Munteanu, Vasile Orleanu, David Almășanu, Dr. Ioan Meșotă. Mai departe vedem tabloul frontului din sala festivă, tabloul aripei de sud a gimnasiului și un tablou din sala de gimnastică.

Autorul cărții dedică cartea sa ca prinos de admirare memoriei întemeietorilor și spriginitorilor reșoși ai școlilor

din Brașov în 12 versuri avântate hexametrice, tipărite pe pagina de dinaintea portretului lui Șaguna. Reproducem din ele următoarele:

„Tainici fiori ne străbat, spre voi când privim cu
[uimire,
Vrednicii bătrâni, ce în piept dorul de neam ați
[purtat.
Tinare buze rostesc cu evlavie numele vostru
Și astfel rosti-l-vor în veac, graiul românesc cât
[va fi“.

Cartea se începe cu un capitol în care se descrie istoria școlii de lângă biserică sf. Nicolae până la 1830, apoi urmează istoria școlii din Cetate, organizarea celei din Schei (1830—1850). După aceea trece la înființarea școlilor centrale, primul deceniu din viața acestor școli (1850—1860),—și așa continuă până la timpurile noastre, descriind toate peripecțiile prin cari au trecut sforțările generose ale vrednicilor bărbați, cari cu multe sacrificii au ridicat aici în Brașov monumentul culturii românești.

Cu multă căldură este descrisă activitatea lui Gheorghe Barișiu care timp de 9 ani (1836—1845) a fost învățător la școlă din cetate, și d. Bârseanu îl ia pe Barișiu în apărare contra invinuirilor, ce i-se aduc de către unii până în ziua de astăzi. D-l Bârseanu scrie în privința acēsta următoarele:

„Sunt ómeni, de altfel vrednici de totă stima, cari susțin până în ziua de astăzi, că la venirea sa în Brașov Barișiu ar fi fost condus de considerațiunile confesionale, void a face proseliți pe sēma bisericii gr. catolice. Pe ce se întemeiază acești ómeni, când judecă astfel, nu știu. Intențiunile unui om sunt greu de controlat... ceea-ce însă se p'ote controla și ceea-ce ne îndreptătesce a judeca cu órare temei și asupra intențiunilor, sunt faptele: În întreaga activitate dăscălescă din Brașov a lui Barișiu eu unul nu aflu un singur moment, care să p'otă justifica bănuiala amintită mai înainte. Dinpotrivă, convingerea tuturor școlarilor lui de odinioară, cari se află încă în viață, este, că la Barișiu, ca la cei mai mulți dintre bătrânii noștri, sentimentul național prevalea cu totul pe cel confesional.“

În general cartea d-lui Bârseanu este o operă valoroasă, care descriind istoricul școlilor din Brașov, descrie un capitol, și încă unul dintre cele mai importante din istoria culturală a Românilor din Transilvania.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 12 Decemvrie. În dietă s'a încheiat ađi discuțiunea asupra indemnității. Proiectul a fost primit. Resultatul acesta a surprins nespus de mult cercurile politice.

Zürich, 12 Decemvrie. Nou preșident al Elveției a fost ales Dr. Deuchert.

Cultura castanului.

D-l **Ioan Kalinderu**, neobștin administrator al Domeniului Cornei (România), a adresat agenților de pe acest domeniu o interesantă circulară referitoare la cultura castanului, din care eștragem următoarele:

Crescerea castanului, după cum cunosceți, se face de regulă din séminte. De mare însemnătate este de a se alege pentru sémănat séminte mari bine dezvoltate, și a le scuti contra șorecilor, cari devin foarte periculoși pentru ele. Micile plante cresc încet la început și sufer de ger la noi în țară, după cum am constatat în unele încercări făcute până acum, așa încât vor trebui p'ote întrebuintate mijloce pentru a le asigura puțin în această primă perioadă a etății lor. Mai târziu dezvoltarea lor e repede și arborele crescând normal ajunge etatea de peste 100 ani și dimensiuni estra-ordinare: așa „Castagno di cento cavalli“ de la Aetna, are un diametru de 16 metri și ocupă așa zicând cel dintâi loc între arborii uriași.

Castanul se întrebuintează și ca arbore de alec; după botanistul Leunis, la 1860, se găseau pe strășile Parisului peste 150.000 castani. Nu mai puțin important e și în calitate sa de arbore de pădure, propriu a forma masive întregi a căror masă lemnoasă la etatea de 70 ani, după cercetările consilierului silvic Dimity din Viena, ajunge la 300—450 m³ de hectar în masivele din Carniolia. Tratat în crâng, în o rotație de de 5 ani, castanul dă 25—45 m³ la hectar; deci crescerea sa anuală e de 5—9 m³ pe hectar.

Să vedem acum, ce anume calități are castanul și ce ne face să dorim introducerea lui la noi.

Trunchiul castanului ne dă un lemn foarte rezistent și frumos, apreciat de strungari și de stoleri, fiind-că primesce foarte bine lustruirea, lacul și ori-ce colóre. Lemnul lui se deosebesce cu greu de al ștejarului, din care causă constructorul și dogarul îl apreciază mult. Ca lemn de construcție, durata sa e mai mare ca a ștejarului și suportă greutateți mai mari, decât ștejarul. În Franța s'au găsit case și biserici construite din lemn de castan, a căror bérne după câte-va vécuri — așa zice botanicul Bechstein — erau cu totul intacte. Chiar lemnul din rădăcină e foarte bun pentru strungarie.

Fruitele castanului, numite castane, sunt bine cunoscute. Prin altoirea castanului aceste fructe devin mai mari și mai gustóse, decât cele cari se găsesc în comerț și cari provin aproape toate de la castani nealtoiți. Preparate prin fierbere séu prăjindu-se, ele sunt foarte gustóse și se pot întrebuinta ca chocolată séu cafea. În patria lui din țările de sud, ca Corsica, în unele părți ale Portugaliei, Italiei, fructele castanului sunt aproape singura hrană a locuitorilor, din care ei știu gati făină, pâne și un fel de mămăligă.

Se mai face scrobělă și praf pentru toaletă (pudră). Recolta fructelor aproape

Și unii réu se lovia;
Altă dată grije avea
Nici că nu mai adormia,
Căci vântul tare sufla,
Vaporu se clătina,
Se clătina dușmănesce
Incât of, Dómne feresce.
Gândiam că ne prăpădim
În lume să nu mai fim.
Cugetarăm fie-care
La nécasurile sale.
Cei mai mulți așa zicea
Că mai bine rămânea
Să-și vadă de lucru acasă
Să nu ducă atâta gróză,
Gróză și témă de 'ntors
Și de cias primejdios.
Că pe-o apă așa de mare
S'ar îngrozi fie-care.
Noi mergând țile vre-o șapte,
Abia am mers jumătate,
Dér mergând a opta ții,
Vântu se mai liniști

Valurile s'alina,
Vaporu mai lin mergea.
Toți cei din vapor cântau
Și pe Dúmneșeu rugau
Strigând cu glas fie-care
După limba mamei sale:
„Dómne dă-ne ajutoriú
Să putem merge cu sporiú!“
Dúmneșeu a ascultat
Și de rugă s'a 'ndurat
Și de rugă-a ascultat.
Și 'ntr'a noua ții deplin
Am mers tot bine și lin.
Tot așa și-a zicea ții
Tot cu bine se împlini,
Apoi a un-spre-zecea érá
Ne-a părut lungă, amară,
Ér a patrusprecea ții,
Care se mai liniști,
C' am vint destul tremurând.
Și din ochi lacrimi v'ersând
Am ajuns la *Baltimore* (!)
Slabi ca fără de mâncare.

Am eșit toți din vapor
Mergând cătră controlor
În tot felu ne-a întreat
Și din gură au strigat.
Ne-o întreat pe toți pe rând
Să spunem ce-avem de gând:
„Unde mergeți, ce voiți
Și cu ce vreți să trăiți?“
Noi am spus: „așa voim
Ori ce muncă să muncim.
Fie munca cât de grea
Să ne câștigăm pânea“.
De-acolo drumu ne-o dat,
Biletele le-au schimbat,
Ne-au scos afară pe loc,
Ne-au pus pe caru de foc.
Trenu decă a plecat,
Mergea tot par' că-i turbat.
Și mergéd drum forte lung
Am ajuns pân' la *Pisburg*.
Acolo șefu-o strigat
Și de pe tren jos ne-o dat
Și pe-un car mare ne-au pus,

La altă gară ne-au dus.
Și-acolo am așteptat
Până trenu s'a gătat.
Și-am așteptat un timp lung
Și ne-au pornit din Pisburg.
Și-a doua ții la doisprece
Am ajuns la *Alliance*.
Aici decă am sosit,
Șeful la noi a venit
Și jos de pe tren ne-au dat.
Și jos decă ne-am véđut
Pe nimeni n'am cunoscut.
Cătră oraș am plecat,
De pórta fabricii am dat.
Din fabrică ómeni eșiau
Și la noi cu *ho!* strigau.
Cu Ghiuri ne-am întélnit
Și la badea Gheorghe am vint.

Comunicată de: **Ioan Ciora**,
student.

tot-deuna e abundentă, și fructele mai mici care nu se pot scoate în comerț, sunt o bună hrană pentru porci și cerbi.

Din frunza castanului se estrag diferite colorii; scoarța lui, carbonisată, dă un luciu negru; în timpul din urmă acesta se întrebuințează mult în tăbăcărie, și pe scară întinsă, pentru estragerea acidului galic, care la rândul său servă în industriile de colorii și cerneli.

În țără e mare nevoie de materii tanante, dovadă că importul acestora a crescut mult în 20 de ani. Astfel importul materiilor tanante de tot felul, care se ridică în 1884—1886, la 1.704.396 kgr. în mijlociu, este acum, după criză, de 3.568.720 kgr. (media anilor 1899—1901), după ce a fost în anul 1898, adică înainte de criză de 5.127.752 kgr. Importul normal e deci acum de vre-o 5¼ milioane de kgr., adică de 3 ori mai mare ca acum 18 ani.

În deosebire întrebuințarea pentru estragerea acidului galic, pare a deveni un pericol pentru castanii din insula Corsica, căci nu mai puțin de 3 mari fabrici s'au stabilit acolo, decimând puținele masive, care mai există.

Tratat în crâng, castanul dă, afară de scoarța sa prețioasă foarte bun par pentru vie și devine prin acesta folositor viei.

Cred că aceste espuneri sunt de ajuns pentru ca d-v. să dați totă atențiunea acestui arbore atât de puțin cunoscut până acum la noi în țără, și doresc ca acolo unde clima și solul sunt priincioase dezvoltării lui, să începeți chiar de pe acum încercări cu acest arbore, și după-ce veți convinge, că isbutese, veți continua a-l introduce pe o scară mai întinsă, ținându-mă în curent cu rezultatele ce veți obține.

Nu trebuie, domnule agent, să ne scape din vedere de a introduce în cultura noastră ori-ce soi de plante, mai cu seamă din acelea care aduc folose populațiunii de la țără cu puține cheltuieli de producțiune.

Cer de la d-v. a pune o firmă voită în executarea celor cuprinse mai sus și nu uitați, că un filosof al Romei a zis, că „Sortea ajută pe cei cu voită, dăr trădează pe cei îndărătnici“.

POVEȚE.

Untură de pește fără miros. Se ia o lingură de untură de pește și se bate bine cu un gălbinaș de ou și 10 picături de mentă, apoi se amestecă cu o jumătate pahar de apă zaharată. Gustul este minunat și copiii o iau cu plăcere.

Spălatul rufelor. Se iau 750 grame săpun; se disolvă în 15 litri de apă, rădând săpunul său făcându-l bușățele. Apa să fie caldă cât poate suferi mâna. În această soluție se pune o lingură de masă de esență de terpenină și 3 linguri de amoniac lichid. Se clătesce vasul, pentru-ca să se facă mai bine amestecul. Se moie rufele și se lasă să stea timp de 2—3 césuri acoperite cât se poate de bine. După aceasta se scoate din această compoziție și se spală în mod obicnuit, frecându-le prea puțin. Acest procedeu oferă mare economie de muncă, de timp și de combustibil. Rufele nu se strică de loc; mai întâiu că, chiar de ar fi foarte murdare, n'au nevoie să fie frecate, căci amoniacul și terpenina disolvând grăsiina, au și avantajul de a nu arde pânza. Când sunt prea multe rufe, atunci compoziția se încălzește din nou și i-se mai adaugă o jumă-

tate de lingură de terpenină și o lingură de amoniac, pentru a pute fi întrebuințată la al doilea rând. Rețeta acesta este foarte mult aplicată de spălătoarele din Paris.

Memoriile generalului Dewett.

Nimic mai interesant, mai plin de viață, mai simplu, decât cartea, apărută de curând, în care generalul Dewett povestese partea pe care a luat-o la campania sud-africană.

Generalul povestese cum a devenit soldat, cum a ajuns general, cum în sfârșit, i-a fost cu neputință să convingă pe Cronje, că se va lăsa să fie prins, — acesta în primele capitole ale cărții.

În Martie 1900, după-ce generalul Cronje făcuse prizonier, Dewett primesce ordin de a merge să opereze în Oranje. Nespunând nimănui nimic despre planurile sale, Dewett plecă.

Estragem din interesantele sale povestiri, aceea a strălucitei victorii de la Reddersburg, prin care Dewett și-a întemeiat reputația de general iscusit.

Într-o seară, Dewett plecă în recunoștere spre Dewettdorp.

Aci, surprinde o trupă de Englesi, recrutată cați-va fermieri și trimite vorba, ca comandos-ul său să-l urmeze.

„A doua zi dimineața, la 10 ore, Englesii părăsiră Dewettdorp, plecând în direcția Reddersburg. Am rugat atunci pe generalii care erau în marș, de a merge spre acest din urmă oraș, în vreme ce eu mă voi strădui spre nord, de-alungul liniei inamice. Aveam 110 oameni, dăr ce trupă! Unii erau fără puse, alții fără cartușe, căci își depuseseră armele în Bloemfontein.

Vedeam de departe pe Englesi, cari nu inaintau așa repede; cum să-i atac însă cu o trupă așa de slabă și rău armată? Așteptam, urmându-i.

În seara de 2 Aprilie, erau în bivouac pe o colină; noi negăseam în fața lor. Nu trebuia să-i lăsam să scape. Prevenii pe toți comandantii.

Aceștia luaseră, după instrucțiile mele, direcțiunea spre Dewettdorp. Stafeta mea n'a putut ajunge decât pe generalii Froneman și Villiers, cari aveau sub ordine 700 de oameni și 3 tunuri. Generalul Wessels își continuă, așa-dăr, drumul spre Dewettdorp. Cât despre Froneman, a sosit lângă mine, fără să se scobore de pe cal, așa că cea mai mare parte din caii noștri erau foarte oboșiți. Dăr fiind-că dădusem ordin, ca să se părăsescă caii bolnavi, generalul mă ascultă, și lăsând pe cei cari nu puteau să-l urmeze să ajungă. Generalul Froneman a sosit la 3 Aprilie la Schanskorje. Făcuse, împreună cu oamenii săi, trei-deci și șese de ore de un galop aproape neîntrerupt!

Burgherii noștri sosiseră în timpul nopții; trebuiau, cu ori-ce preț, să se odihnesc puțin. Din fericire pentru noi, Englesii nu intraseră încă obiceiul să plece înainte de revărsatul zorilor. De altfel, cu toate durerosele experiențe pe cari le făcuse despre mobilitatea noastră, Englesii erau foarte rău pozițiți.

Pe la nouă césuri dimineața, Englesii ridicară tabăra, ca și cum ar fi plecat la o partidă de plăcere. Caii noștri nu se odihuiseră încă: Burgherii de asemenea. Generalul Froneman își făcuse observația aceasta:

„Este imposibil să mai rămânem“, am răspuns: „V'am chemat aci ca să urmăriți pe Englesi și să-i surprindeți la momentul oportun; trebuie să nu-i scăpăm. Dacă vom mai întârzi, vor lua o poziție bună între Muishondsfontein și Mostertshoek“.

Betrânul soldat nu mai stătura îndoiială. Cu vocea sa aspră și tremurătoare, își deșteptă oamenii, încă adormiți.

„Înainte, Burgherii!“

Șeile foră puse pe cai și urmarăm pe Englesi, cum făcusem și eu de trei zile, fără scirea lor.

Ne apropiarăm și luarăm contact cu vrășmașul Englesii înconjuțați, refu-ară să se predea și traseră asupra stafetei trimise.

Pe la orele 1 după amiazi, dădui semnalul de atac, pentru câte-și trele pozițiuni ale noastre.

Acășta primă zi de luptă fu nehotărâtă, atât fiind-că Englesii aveau poziții bune, cât și fiind-că tunurile noastre Krupp nu soseau. Sosirea nopții opri lupta.

Mă temeam de Englesi, că soiam tactica lor de a-și părăsi pozițiile fără veste. Asigurați serviciul de avant posturi cu cea mai mare grijă. Trimisei o trupă solidă în direcțiunea Reddersburg, căci aflăsem ca 1300—2000 de oameni de întărire sosiseră și erau camptiți la Reddersburg.

A doua zi dimineața, în dorii zilei, cei 400 de oameni cu cari începusem luptă erau întăriți de alți 400, cari nu putuseră sosi din cauza slăbiciunii cailor lor. Afară de asta, avuiți norocul de a constata, că forțele engleze de la Reddersburg, camptate la câte-va mile de acest oraș, nu-și făcuseră aparițiunea. De la 5 până la 11 ore, vrășmașul a fost bombardat.

În acest moment, vădurai apărând un steag alb. Toți încredători în buna credință a Englesilor, cu toate repetatele experiențe, ne îndrăptarăm spre densii. Lucru de necreștut însă: începură să tragă din nou. Acășta trădare infuriă pe burgherii; nici unul din glonțele lor nu fu ineficace.

Englesii, vădându-se cu siguranță pierduți, ridicară din toate părțile steguri albe. Burgherii însă nebuni de mânie, nu-și opriră focul“.

Lupta se sfârși printr'un masacru, a cărui responsabilitate cade asupra ambelor tabere. Dewett făcui 470 de prizonieri.

Cum putem desvęta o vacă de la datul cu piciorul când o mulgem.

Se întâmplă de multe-ori, că unele vaci mai tiuere, ca și de cele bătrâne, nu stau la muls, cu deosebire după-ce au făcut. Ba sunt unele mai spărioșe, cari nici chiar pe vișeii lor fătați nu-i lasă să sugă.

Acest nărav rău, îl capătă mai cu seamă vacile mai spărioșe și cari se gădila. Gădilitul vine de acolo, că unii economi au datina aceea, de nu mai pun mâinile pe asemenea vaci de când sunt mici, până când fată, așa că ele cresc ca în stare seltatică. Când fată apoi și se duc să le mulgă, numai ce ved, că vacile nu se lasă să pună mâna pe ele.

Urmările rele, ce provin după asemenea vaci, le scie fie-care econom. Vișeii fătați, neputând suge laptele trebuincios pentru hrana trupului lor, slăbesc vădend cu ochii, ba unii se chiar prăpădesc. Economul, care a așteptat și el cât de puțin lapte dela vaca fătată, încă se vede înșelat în așteptarea sa. Într'un cuvânt o asemenea vacă, în loc de „hasnă“, aduce numai „casnă“ în casă. Pentru-că este în deobște cunoscut, că o vită rea și spărioșă dă mai mult de lucru economului, decât una bună și blândă.

Este deci în interesul economului, ca să delature toate acelea cauze, cari pot da naștere năravului mai sus pomenit. Acășta o poate face economul în următorul mod: îndată-ce vede, că cutare vacă e gonită, dăr e cam spărioșă, să o giugulescă cât mai des. Acășta o facem așa, că de câte-ori ne ducem în grajd, punem mâna cu grijă pe spinarea ei, pe sub fole, ba chiar și pe la uger. Dacă încercarea acășta nu ar ajuta, atunci mai putem face și altele. Când slobođim vitele la apă și pe la ameli le mai lăsam în aer liber prin curte, luăm o felie de pâne sărată, pe care i-o dăm ca să o lingă și să mănânce. În modul acesta se pot imblândi și cele mai spărioșe vaci.

Se mai întâmplă une-ori, că vacile nu stau la muls, nu atăta din cauza spăriatului, ci din alte cauze. Asemenea cauze sunt: că pe unele le mai dore și ugerul, atunci îndată după fătare. În asemenea casuri laptele trebuie muls mai des, până când adecă vedem, că vacile simt ore-care placere la muls.

De multe-ori se mai întâmplă și aceea, că chiar economul său economă e pricina, pentru care vacile de curând fătate devin spărioșe și dau cu piciorul la muls. Acășta se întâmplă mai cu seamă atunci, când economul său economă tractează dur cu vacile de curând fătate. În asemenea casuri nu ne rămâne alta de făcut, decât ca să folosim mijloce contrare celor de mai

înainte și anume: să le tractăm mai blând și chiar să le giugulim.

La cas când mijlocele acestea nu ar ajuta, atunci mai putem folosi și altele. Vaca, ce nu se lasă la muls, o legăm lângă una blândă, care se lasă bine să o mulgem, er' pe spatele aceleia punem un sac cu apă rece. Récéla acășta are o înriurintă domolitore asupra organelor ei, așa că după aceea stau ca mielul și nu mai fac nici o împotrivire la muls.

Atât la vacile, cari stau la muls, cât și la acelea, cari dau cu piciorul, este o cerință de căpetenie, ca economul, economă, servitorul său servitorea, cari le mulg, să tracteze cu ele cât se poate mai blând, pentru-că în cazul contrar chiar și vacile, cari la început stau bine la muls, pot să capete năravul de a da cu piciorul, adevărindu-se astfel și proverbul bine cunoscut: „Face, ca vaca cea bună, după-ce umple șuștarul, dă cu piciorul.“

O altă cerință la mulsul vacilor este, ca vacile pe timpul când se mulg să fie în liniște și să nu li-se deenici un fel de nutreț, de-orece unele când mănăcă devin mănioșe și invidioșe, cu deosebire atunci, când mai ved și alte vite pe lângă ele, cari se nutresc din același nutreț.

La unele vaci, cari dau cu piciorul la muls, mai ajuta și bătaia. Dăr cu acășta trebuie să spunem din capul locului, nu trebuie să se facă abus. E destul, decă vaca se lovesce odată cu biciul peste spate, apoi încercăm a ne apropia de ea, er' decă nu ne lasă nici după acășta, mai putem repeta odată său de două-ori lovitura. La nici un cas însă, să nu se facă bătaia din patimă și cu furie, după cum fac unii economi, de-orece în asemenea casuri mai mult stricăm, decât folosim.

Un alt mijloc de a desvęta vacile spărioșe de datul cu piciorul este și împedecatul. Acesta se face la unul din piciorole dinainte de pe la genunchi și se legă cu un ștrâng. Astfel împedecate apoi, numai în trei picioare, nu mai pot da cu piciorul. De la un timp vacile se dedau așa, că chiar și când nu le mai împedecăm, până când își uită, ele ridică singure piciorul și așa îl țin în sus.

Scriitorul acestor rânduri a avut ocaziune, de a face o asemenea încercare cu o bivoliță, care voia să înterce cu o cantitate destul de mare de lapte. Încercarea a avut deplin succes, de-orece bivolița, care avea să înterce la un timp anumit, a mai dat încă și după aceea câte-va luni lapte destul.

Împedecatul se mai poate face și la unul din piciorole dindărdept. În cazul acesta se înfășură purlul dela cõda vacii și se legă de picior. Când vaca vorsece să dea cu piciorul își smucește și purlul din cõdă, și astfel simțind ore-care durere încetăză de a mai svęrli cu piciorul. Împedecatul acesta trebuie să se facă de amândouă piciorole de odată, de-orece decă se impeceă numai de unul, cu celalalt tot poate svęrli.

Afară de acestea mai sunt și alte mijloce, prin cari se pot desvęta chiar și vacile cele mai năravoșe dela datul cu piciorul. Acestea sunt: udatul repede și fără de veste cu apă rece pe spate, buibutul fără veste în apropierea lor, prin care unele se spărie și apoi se supun necondiționat ajutorului și protecțiunii omului, pușcătura în apropierea lor are asemenea influință, ca și buibutul.

Acestea sunt câte-va din mijlocele cele mai probate, prin cari se pot desvęta vacile de năravul de a da cu piciorul la muls. Dăr precum doctorul nu aplică celui bolnav la început decât nise leacuri mai ușore, întocmai așa trebuie să facă și economul: întâiu trebuie să aplice mijlocele cele mai ușore și numai după-ce vede, că cu acestea nu poate ajunge la scop, trebuie să aplice și altele mai grele.

Ioan Georgescu.

Un cuvânt asupra asigurării copiilor

Se apropie timpul Crăciunului și anulului nou. Înaintea noastră se întinde un vël misterios, pe care nu-l putem ridica și ochii noștri nu pot pătrunde prin el.

Fiind însă cărările noastre presemnate în cartea sorții, er' noi ne sciind ce ne este

Cu 15 Noemvrie s'a început

VENDARE OCASIONALĂ
de Crăciun.

Prețuri foarte ieftine.

Între cari mai multe:

Pongé și liberty neted și modelat, mătase veritabilă, metru dela 70 cr.
Taffetas și louisine cadrilate, mătase veritabilă, metru dela 80 cr.
r sou care se spală metru 50 cr.
o stre se trimite în provincie cu plăcere

Szénásy, Hoffmann & Cie.

Magazin de mătăsărie

Budapest, IV., Bécsi-uteza 4.

menit, nu ne putem aranja viața după siguranță, ci numai după presupunerii.

„A spera, ce e drept, și a se teme de ce e rău”, este regula cea mai înțeleptă de viață să nu o uităm, când ne apropiem de anul nou.

Ce sörte ne rezervă nouă și la ai noștri? Örevom trăi ca să-i vedem fericiți? Ori ne va duce mörtea și iubii noștri vor rămâne fără sprijin? Să ne întrebăm, decât fiecare din noi ne-am îndeplinit această sfântă datorie și decât printro aranjare rentabilă și potrivită, ne-am asigurat viața în profitul lor.

Ferice de tata de familie, care poartă în sine conștiința, că și-a asigurat pe iubii săi nu numai pentru present, ci și pentru zilele viitorului!

Acela însă, care a întrelăsat acesta, se nu întârzie nici un cias, să facă acest pas, care vrea să-și scutască femeia și copiii în contra dușmanului inexorabil al celor slabi, contra miseriei și a dependenței.

De sigur fie-care este animat în acest timp de dorința să-și înveselască nevasta și copiii și să le asigure viitorul cu un sacrificiu neînsemnat de bani.

Acēsta se efectuează în modul cel mai sigur prin o poliță de asigurare a zestrei (a vieții).

Este o comoră prețioasă într-o haină nepretețioasă.

Asigurarea unei familii prin felul de mai sus de asigurare, care dă fie-cărui binecuvântare, ca o bine făcutore mare pentru toți aceia, cari alergă sub scutul ei.

Ea asigură e bucuria nu numai pentru o zi, ci pentru toate zilele vieții.

Representanța generală a primei societăți de înzestrare pentru fete, institut de asigurare pentru băieți și fete.

Iniințată în anul 1863.

Strada orfanilor 7. etagiul I.

Brașov în Decembrie 1902.

Prima societate pentru înzestrarea fetelor, institut de asigurare pentru băieți și fete. Budapesta VI. Bulevardul Teresiei 40—42. Iniințată la 1863. În luna Noemvrie 1902 s'au înscris din nou 1018 părți, iar premii de înzestrare s'au plătit 58.713,88 cor. De la 1 Ianuarie până inclusive 30 Noemvrie 1902 numărul părților înscrise din nou face suma de 10.805,67 suma premiilor de înzestrare face 580.040,13 cor.

Informații mai detaliate, prospecte și propunerii din partea acestei asigurări foarte rentabile cultivate de aproape 40 ani, dă cu totă promptitudinea

Representanța generală a primei societăți de înzestrare pentru fete și institut de asigurare pentru băieți.

Iniințată în anul 1863.

Niță Papuc și zăpada.

De la cărciumă din colț și până la locuința lui Niță Papuc, nu sunt de cât să-ți va pași, dăr pentru d-l Niță era o încredințare vecinicie în acea sēră.

Bēuse țuică, bēuse vin, apoi mastică... bēuse de tōte, și acum se îndrepta spre casă.

— Bre!... ce vânt! dișe Papuc... mare muluc ne face și Dumneșeu... hi! hi!... și zăpada asta mă gândilă pe gât, par' să fi o fată mare.

O luă drept pe stradela pe care locuia. Când dișe drept, asta o dișe din obișnuiță, căci nenea Papuc descria nisce curbe colosale.

Dēr aceste eserciții estravagante îl cântiră într'un colț la piciorul felinarului.

— Ei! vești d-ta frate!... nu mī-e a ună... să cad eu așa tam-nesam!

Cercă să se ridice, așa... era peste punctă, intrase până la brēu în zăpadă.

— Asta e o prostie, — dișe Papuc cu multă filosofie... ce e drept, mī-e cald, dēr am poftă să fac baie de zăpadă?... și la am urmei, adevă zăpada nu-i apă... apoi sunt contra apei... asta nu pot să sufer...

Din întâmplare trecu pe acolo madam' Papuc, care se ducea la cărciumă să-și bate bărbatul.

— Madam' Papuc!... Madam' Papuc.

— Cine mă chiamă?

— Eu, dom' Niță Papuc, bărbatul

d-tale cu cununie.

— Unde imi ești bețivanule?

— Aici madam Papuc.

După multe cercetări madam' Papuc își găsi soțul.

— Vai de mine!... ai să mă faci de ris în totă mahalaua, netrebnicule!

— Nu țipa muere... vino de mă scōlă.

Madam' Papuc, tot blēstēmând și ocărând, îi dete o mână. Papuc se agăță, trase... și madam Papuc cașu în movila de zăpadă adunată de vifor.

— Ajutor! încep să țipe madam' Papuc, săriți că mor.

Vecinii și rarii trecători alergară speriați.

— Ce e? Ce e? strigau cu toții.

— Ce să fie omenii buni, dișe Papuc... ia, Dumneșeu face din apă și zăpadă, face și ghēță, face și brumă... face de tōte... numai vin nu face, căci altfel nu vē mai chema nevastă-mea s'o scōteți d'aci.

(„Patr.”) **Lic.**

Călindarul Plugariului.

A apărut și se pōte procura de la tipografia A. Mureșianu — Brașov, „Călindarul Plugariului”. Prețul, cu porto, 25 cr. (50 bani).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obișnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor și cele poștale, scala timbrelor, Mēsurile, țirgurile din Ardeal și Ungaria și lista advocaților români.

În partea literară vedem portretul bine reușit al repausatului episcop Mihail Pavel cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Sē-l urmăm”), Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cinci într'o păstăie (poveste de Andersen), Lulēua lui moș Radu, Legenda pământului și a muncii, de Dim. Dan, „Al mai tare om din lume” (poesie în dialect bănățesc) de regretatul tiner poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este și în acest an bine reprezentată prin următoarele articole: „Dușmanii economiei” de Ioan Georgescu; „Plantarea zomilor” de A. Boldor, „Causele de ce sēmănăturile sunt rele” de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricaciōse pomilor și viilor”, „Ce plătesce banul și cum îl cruțăm noi?”

După partea economică urmēză pe mai multe pagini diferite „povești”, apoi „Diverse” și în fine „Anecdote și Glume”.

Ca adaos sunt și anul acesta o mulțime de anunțuri.

Calendarul săptămânii.

NOVEM. (1902) are 30 zile. BRUMAR.

Zilele	Călend. Iul v.	Călend. Greg.
Dum.	1 S. pr. Naum	14 Ad. Spiridon
Lun.	2 S. pr. Avacum	15 Valerian
Mart.	3 S. pr. Sofronie	16 Eusebiu
Merc.	4 † S. m. Varvara	17 Lazar
Joi	5 † C. pâr. Sava	18 Grațian
Viner	6 † Sf. Pâr. Nicolae	18 Abraham
Sâm.	7 Pâr. Ambrosiu	20 Amon

Cursul la bursa din Viena.

Din 12 Decembrie n. 1902.

Renta ung. de aur 4% 120 25

Renta de corōne ung. 4% 7 85

Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2% 90 80

Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2% 97 95

Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis. 98 50

Bonuri rurale ungare 4% 200 —

Bonuri rurale croate-slavone 166 50

Impr. ung. cu premii 101 20

Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin 101 10

Renta de argint austr. 120 65

Renta de hârtie austr. 100 50

Renta de aur austr. 92.—

Losuri din 1860. 151 65

Acții de-ale Băncei austro-ungară 15 50

Acții de-ale Băncei ung. de credit. 701.—

Acții de-ale Băncei austr. de credit 663 50

Napoleondori 19 08

Mărci imperiale germane 117.07 1/2

London vista 239.40

Paris vista 95 22 1/2

Rente austr. 4% de corōne 95 20

Note italiene —

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 12 Decembrie 1902.

Măsura și greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fl.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	13	20
"	Grău mijlociu . . .	13	—
"	Grău mai slab . . .	12	80
"	Grău amestecat . . .	9	55
"	Săcară frumosă. . .	8	70
"	Săcară mijlocie. . .	8	50
"	Orz frumos	7	20
"	Orz mijlociu	7	10
"	Ovės frumos.	5	40
"	Ovės mijlociu	5	25
"	Cucuruz	11	—
"	Mălaiu (meiū)	8	—
"	Mazăre.	17	—
"	Linte	15	—
"	Fasole	17	—
"	Sēmēnță de in	24	—
"	Sēmēnță de cânepă . .	7	50
"	Cartofi.	1	30
"	Măzărliche.	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	96
"	Carne de porc	1	04
"	Carne de oerbec.	—	64
100 kil.	Sēu de vită prospēt . .	44	—
"	Sēu de vită topit . . .	64	—

Cursul pieței Brașov.

Din 13 Decembrie n. 1902.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vend.	18.94
Argint român.	18.80	"	18.88
Napoleond'ori.	19.04	"	19.07
Galbeni	11.20	"	10.30
Lire turcesci	21.40	"	21.50
Ruble Rusesci	2.54	"	—
Mărci germane	117.25	"	—
Seris fonc. Albina 5%	101.—	"	102.—

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 9 Dec. n. de 29,759 capete, la 10 Decembrie au intrat 367 capete și au eșit 1024 capete, rămânând la 11 Decembrie n. un număr de 34,081 capete.

Se notēză marfa ungerescă: veche grea dela 103—110 fl. tineră grea dela 101—102 fl., de mijloc dela 110—111 fl. — Sērbscă: grea 108—109 fl., de mijloc 104—106 fl., ușoră 100—102 fl. kilogramul.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Nr. 9481—1902

PUBLICAȚIUNE.

Provocăm pe proprietarii de case, a căror realități sunt încă tot libere de darea după chirii, să-și ia în primire dela perceptoratul orășenesc formularele de fasonare, se le umple în mod corespunzător și cel mult până în 31 Decembrie a. c. se le predea la subscrișul perceptorat

Be basa acestor fasiuni se va satori aruncul dării generale de venit, ce cade asupra edificiilor celor noue libere de dare.

Brassó, în 8 Decembrie 1902.

2-2 (773) Perceptoratul orășenesc

De inchiriat
o locuință spre stradă, care constă din 2 odăi spre stradă, 2 odăi spre curte, bucătărie etc în centru pieței, în Strada Inului 24.
Informațiuni mai de aproape se pot lua dela proprietarul **G. Stefanovits.**
—
Tot acolo în curte am aranjat o odăe pentru dejun, unde se servesc diferite miseluri și beuturi eseciente.
Apelând la sprijinul onoratu-lui public, rogându-mă de o cercetare numărōsă, rămâi cu totă stima
G. Stefanovits.
2-3.(772)

Kwizda
Korneuburg.
PRAV NUTRITOR de vite.
Mijloc dietetic, pentru cai, vite cornute și oi.

De 50 ani se întrebunțeză în cele mai multe grajduri, contra lipsei de mâncare, mistuirei relesi spre în bunăstățirea laptelui și înmulțirea laptelui de vacă.
Prețul unei cutii c. 1.40 b. 1/2 cutie — 70 bani.
— Veritabil numai cu marca de sus —
Se capătă în toate farmaciile și drog. din Austr.-Ung.
— Depositor principal la **FRANZ JOH. KWIZDA**
k u k oester. k rumân. u. fürstl. bulg. Hoflieferant
Kreis-Apotheker KORNEUBURG bei Wien.

Epilepsi.
Cine suferă de epilepsie, cărcei, de nervi să cēră broșura în privința acēsta, se trimite gratis și franco dela **Schwanen-Apotheke, Frankfurt, a. M.**

DEPOSIT de articole igienice. **DEPOSIT de mărfuri de gumă din Paris.**
J. REIF Specialist, VIENA
I., Brandstätte 3.
Prețuri curente în coverte închise franco și gratis
Trimiterea în provincie cu Rambursă.
Discreț la K. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

Devisa: Dever mare, câștig puțin.
P. PAVEL, CROITOR WIENES civil și militar.
Am onōrea a aduce la cunoscința On. public, că atelierul meu de
Croitorie de uniforme și haine civile, ce-l avēm sub Bucum Nr. 15 l'am mutat dela 30 Septembrie 1902 în Strada Michael-Weiss Nr. 26.
Atrag atenția p. t. Domni, cari servesc anul de vointar, că la mine se pot capēta cu 124 corōne următoarele obiecte de uniformă:
|| 1 mantă, 1 tunică, 1 pantalon, 1 blusă, 1 balonetă ||
|| elegantă cu curea după plac, 1 părăchie mănūși, 1 cravată. ||
Tōte aceste haine se confecționează din stoffe fine după măsură și regulament. Tot-dēuna sunt provēdūt cu stoffe englezesci.
Rugând pe On. public de binevoitorul său concurs, subsemnez cu totă stima
P. PAVEL.
(8—12)
Comandă din provincie se eșecută cu totă acurăția.
In urma unei cărți postale, merg în personă a lua măsură.

Haveloc și mantale de plôie Gumi.

Ne luăm voe a atrage atenția On. public din oraș și dela țără, că noi afară de haine gata pentru bărbați și copii ținem un

deposit mare de postavuri din țără și streinătate.

Luăm comande pentru haine bărbătesci și de copii după măsură, și garantăm pentru croiala modernă și potrivită, care se eșecută după cele mai nouă fașone.

Cu totă stima

Depner, Roth, Westemean,
în edificiul „Spar Casa“ Strada Vămii 3—5.

697.8—10.

Mostre de postavuri la cerere franco.

Deposit de strae cu pâr Inng ardeleno.

Paltone blăntite de postav și piele.

Pentru a obține un pâr bogat și pentru a împedeca căderea părului a înlătura formarea mătreței și a întări pelea capului, se întrebuintați

BALSAMUL de PĚR a lui NEUSTÄDTER
Garantat. Se capetă numai la Efect sigur.
EUGEN NEUSTÄDTER

(760) Farmacia la „S lutz Engel“ Brașov Piața Franz Josif, Tîrgul grănlui. 3—10

SALVATORUL VIETII.

O istorie adevărată din vietă, de Fábían András, Turkeve.

(Reproducere oprită).

De când e lumea lume, nimeni n'a avut așa mare folos de sciință de carte ca tatăl meu, care a fost foarte greu bolnav și decă s'a însănătoșat, are s'o mulțumescă faptului, că a sciut ceti.

Opt ani a zăcut de **bôla de stomac, colici** și chiar și **anemie**. Vara suferia în fie-care an de **palpitații și dureri de inimă**. Acestea e-au bôlele interne; dēr suferia și de **șoldină, reumatism, dureri de șale** îngrozitoare și nimic nu-i ajuta! Iși cheltuisse totă avereă cu leacurile și totă ziua sta în perne lângă sobă, cetind din cartea de rugăciuni și din calendar. De-odată cetind, bătrânul esclamă:

— Asta i!... — Ce? întrebăm noi.

— Asta i! Repetă el, arătându-ne o poveste intitulată: „O taină a unui om bătrân“, în care spune Ștefan Szabó jun., cum n'a putut s'î ajute nimic pe lume, decăt vestitul

„Fluid Elsa“
din Farmacia lui

Eugen V. Feller din Stub ca,
Strada Bisericei nr. 94, (Comitt. Agram),

cu care s'au mai vindecat o multime de ômenî din satul lui. Noi n'am vrut se stricăm voia bună a bătrânului și i-am comandat dela farmacia Eugen V. Feller din Stubica, (Kirchengasse 91), „la sfânta Trăime“, cu 5 corône 12 sticlele de **Fluid Elsa**, căci mai puțin nu trimite. Farmacistul ni-a trimis cu ramburs duzina de sticle cu **Fluid-Elsa**, împreună cu indicațiunile de întrebuintare și el însuși a plătit taxa poștei.

Patru-spre-dece zile a bēut bătrânul nostru tată, la fie-care ôră, câte 20 de picături din **Fluid-Elsa** într'o linguriță de lapte, și în fie-care sēră și dimineața s'a frecat pe trup cu acel **Fluid-Elsa**. Dela ziua a 9-a i-a fost deja mai bine și a început cu încetul se umble. În două săptămâni a fost pe deplin sănătos.

Voi, iubii cetitori, decă voiți se comandați **Fluid Elsa** adresați-ve la:

Eugen V. Feller, farmacist în Stubica,
Strada Bisericei 94, (Comitt. Agram).

Sr dea Dumnezeu, ca acest minunat leac se nu se isprăvescă nici când și se ajute fiecărui ca și bătrânului meu tată.

Veritabil „Fluid Elsa“ a lui Feller

(Numit și fluid aromatic de esențe de plante al lui Feller cu marca „Elsa“.)

trebuie să aibă pe fie-care instrucțiune și sticlă marca de apărare cu numele „Elsa“ și iscalitura Feller cum este tipărită aci. „**Fluidul Elsa**“ al lui **Feller** a fost premiat cu medalile de aur la expozițiile din Paris, Berlin, Londra, Roma și Nizza. Comandele se se facă sēu cu ramburs sēu anticipându-se prețul. Prețurile sunt:

Împreună cu instrucțiune, porto-poștal și cu lada.	12 Sticle sēu	6 Stic'e dupe	5 cor. — bani.
24 „ „	12 „ „	8 „ „	60 „
36 „ „	18 „ „	12 „ „	40 „
48 „ „	24 „ „	16 „ „	— „
60 „ „	30 „ „	20 „ „	— „

Pe lângă „**Fluidul Elsa** al lui **Feller**“ se recomandă ca cel mai bun purgativ „**pilulele Elsa**“ ale lui **Feller**, o ruletă (6 cutii) costă 4 corône

Gratis dau pentru fie-care duzină, de nou comandată, de „**Elsa-Fluid**“ o sticlută

Sē vē feriți de imitațiuni.

Veritabil e numai „**Fluidul Elsa** al lui **Feller**!“ Decă s'ar pierde o scrișore sē se scrie de nou recomandat.

Suferiam grozav de Re-ma înainte de a fi primit „**Fluidul Elsa**“ a lui **Feller**. dēr tolosin! 2 sticle am simții îndoit efectul, că puteam să ridic mâna. După folosirea totă a fluidului eram sănătos. Scrie la 25 Iunie 1902. B.-Lippa (comit. Temes). **Iosif Matuz,** olar.

Cine vrea să capete veritabilul „**Fluid Elsa** al lui **Feller**“, și veritabilele „**pilule Elsa** ale lui **Feller**“ se comandeze prin scrișore și se adreseze exact la unicul loc unde se produc aceste:
Farmacia Eugen V. Feller,
liferantul curții alt. sale ces. reg.
Principele Filip de Bourbon
Stubica, Strada Bisericei 111,
(comit. Zagreb).

Cu deosebită recunoștință Vē fac cunoscut, că după folosirea „**Fluidului Elsa**“ a lui **Feller**, m'am vindecat de suferințele, ce am avut 2 ani de zile. Vē trimt 2 dolari americani ca s'îmi trimiteți „**Elsa Fluid**“. — Scrie la 25/VI 1902. Montgomory 12 America Danburg Com., Mary Pfrinder.

Depo-ite principale în Budapesta: la farmacia Iosef de Török, Király-utca 12; Dr. Feller „Reichs-Palatin“ farmacia Váci-körut 17 și la farmacia Béla Zoltán, V. Szabadság-tér.

Cine dorește să aibă un costum bun, elegant și trainic acela să facă cumpăratura necondiționat la

HANS FIELES

în Brașov, Strada Vămei nr. 13,

unde se află tot-deuna un **asortiment mare de stofe**

de **Loden-Tiroles** neîntrecut de durabile, precum și

Stofe de Kamgarn

dela cele mai ieftine până la cele mai scumpe. **Kamgarn negru**, Peruviens pentru **costume de salon și fracuri**.

La dorință pot recomanda croitori buni, cari sunt în stare să lucreze în 10 ôre un costum durabil și fără scăderi.

Recunoștințe numărôse.

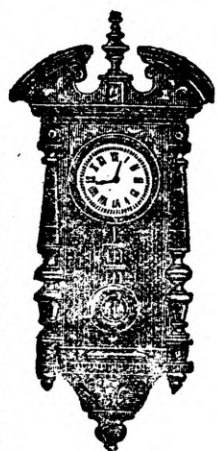
Mē rog de a visita Magazinul meu, fără a fi silit la cumpăratura.

Hans Fieles,
Strada Vămei nr. 13.

(754,5—20.)

Mostre se trimit cu bonificarea speselor poștei.

Ciasornice de părete cu musică

sunt ultima noutate în fabricația ciasornicilor. Aceste ciasornice franțuzesci în miniatură, au lungime de 69 cm., cu cășulia cum arată desemnul, care este de lemn de nuc, fin poleită, cu decorație artistică lucrată și la fie-care ôră cântă cele mai frumoșe marșuri și jocuri. Prețul cu lădiță și ambalaj **numai 8 fl.** Tot același ciasornic fără musică cu aparat sunător la fie-care ôră și jumătate de ôră cu lădiță și ambalaj **numai 6 fl.** Aceste ciasornice nu numai că sunt garantate și umblă esact pe minut, dēr este și o mobilă frumoșă, fiind foarte cu gust ajustate. Deștepător cu clopoșel și cadran, care luminează, **fl. 1.70.** Deștepător cu musică, care cântă în loc sē sune, **fl. 6.** Ciasornic **Nikel-Remont, fl. 3.** Ciasornic de argint **Remont**, cu capac dublu, **fl. 5.50.** Se trimite numai cu rambursă. Ce nu convine, primesc înapoi și restituiesc banii, prin urmare nu-i nici un risc. Prețuri curente ilustrate despre ciasornice, lanțuri, inele. etc. se trimit gratis și franco.

Firma e creștinăscă (fondată la anul 1860).

JOSEF SPIERING, Wien, I. Postgasse Nr. 2—22.

Instrument minunat!

NOU! TROMBINO! NOU!

Dumneavôstră cântați fără instrucție și fără cunoscință de note sub garanție imediat cele mai frumoșe cântece, dansuri, marșuri, ca: „**Trompeter von Säkkingen**“, „**Nu fi mânăiosă**“, „**Abandonata**“, „**La Souper**“, „**Poșta în pădure**“, „**Marșul lui Radetzky**“, „**Du mein Girl**“ și alte 200 piese musicale cu

Trompeta de nickel „TROMBINO“ Este invenția cea mai senzațioce am inventat-o. nala de present și produce pre-tintendeni mare surprindere, cu atat mai mult, când cineva se produce într'o societate ca virtuos, fără să fi avut cineva cunoscință despre această calitate, și cântă imediat fără ostenelă sēu forțare, numai prin aplicarea notelor la instrument, **musică admirabilă puternică.** Cea mai frumoșă petrecere în casă, la societăți și sērbători. La escursiuni cu bicicleta, trăsură și partide, cu luntrea cel mai vesel acompaniator. Eșecută piese de dans și acompaniarea canturilor. **Trombino** împreună cu cântece și instrucție ușor de învățat costă:

I sortă din nickel fin cu 9 tonuri **fl. 3.50** || NOTE pentru I sortă costă **30**
II „ „ „ „ „ 18 „ „ 6.— || er., pentru II sorte **50** er.

Trimiterea cu rambursă numai prin **HEINRICH KENTĚSZ, Wien, Fleischmarkt Nr. 9—160.**